

ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

นางสาวรัชณี ธนะบริหาร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

The Needs for Educational Media Center of Primary School Teachers
under Chaiphum Primary Education Service Area Office 2

Miss Ratchani Thanaborihan

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

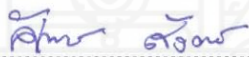
Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
ชื่อและนามสกุล	นางสาวรัชณี ณะบริหาร
แขนงวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ผู้ศึกษา นางสาวรัชณี ธนะบริหาร **รหัสนักศึกษา** 2512700390 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 345 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูระดับประถมศึกษามีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวม ในด้านการให้บริการและด้านการจัดการอยู่ในระดับมาก โดย (1) ด้านการให้บริการ พบว่า (1.1) ประเภทของสื่อการศึกษาที่ต้องการมากที่สุดคือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (1.2) การให้บริการผลิตสื่อการสอน ต้องการให้บริการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (1.3) การให้บริการวิชาการต้องการให้จัดฝึกอบรมการใช้สื่อการ สอน (1.4) การให้บริการคำแนะนำปรึกษาต้องการให้คำปรึกษาการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการ สอน และ (2) ด้านการจัดการ พบว่า (2.1) ระเบียบการยืมสื่อการสอนต้องการให้มีระเบียบการชี้แจง เกี่ยวกับวิธีการยืม/จองสื่อการสอน (2.2) มาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์ สื่อการศึกษาต้องการมีเกณฑ์ในการจัดหาสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก (2.3) การสร้าง เครือข่ายศูนย์สื่อการสอนต้องการสร้างศูนย์เครือข่ายที่สมบูรณ์ชัดเจน (2.4) การแก้ไขปัญหาและ อุปสรรคของผู้สอนต้องการให้หาทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและจัดหาสื่อการสอน (2.5) สถานที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนประจำอำเภอ และ (2.6) บุคลากรที่ต้องการประจำ ศูนย์สื่อการศึกษาต้องการให้มีนักสื่อการศึกษาประจำศูนย์สื่อการศึกษา

คำสำคัญ ความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษา ประถมศึกษา

Independent Study title: The Needs for Educational Media Center of Primary School Teachers
under Chaiphum Primary Education Service Area Office 2

Author: Miss Ratchani Thanaborihan; **ID:** 2512700390;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Sunsanee Sungsunanan, Assistant Professor;

Academic year: 2014

Abstract

The purpose of this research was to study the needs for educational media center of primary school teachers under Chaiphum Primary Education Service Area Office 2.

The research sample consisted of 345 primary school teachers under Chaiphum Primary Education Service Area Office 2, obtained by stratified random sampling. The employed research instrument was a questionnaire on the needs for educational media center of primary school teachers. Statistics employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings showed that the primary school teachers' overall needs for educational media center in both the service provision aspect and the management aspect were at the high level and could be further elaborated as follows: (1) in the service provision aspect, it was found that (1.1) the type of educational media that they needed most was the electronic media; (1.2) on provision of educational media production service, they needed the provision of service on production of electronic media; (1.3) on provision of academic service, they needed the provision of training on the uses of instructional media; (1.4) on provision of counseling and advice service, they needed advices on using instructional media for instruction; and (2) in the management aspect, it was found that (2.1) on regulations for borrowing the instructional media, they had a need for the regulations on directions for reserving and borrowing the instructional media; (2.2) on the standards for procurement of the media and facilities of the educational media center, they had a need for the criteria concerning the procurement of instructional media and facilities; (2.3) on the creation of the instructional media center network, they had a need for creating the complete and clear network center; (2.4) on solving the problems and obstacles of the teachers, they had a need for finding ways to solve problems and obstacles on procurement and production of instructional media; (2.5) on location of the center, they would like to have the educational media center located in the district school; and (2.6) on the personnel of the educational media center, they had a need for having educational media specialists as the personnel of the center.

Keywords: Needs, Educational media center, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ ประธานที่ปรึกษางานวิจัยค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ ว่าที่ พ.ต. เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ และนางสาวกุหลาบ ร่มศรี ที่ได้สละเวลาตรวจสอบ และให้คำวิจารณ์เกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัยรวมทั้งขอขอบพระคุณคุณครูในเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม จนทำให้ผู้วิจัยได้มีข้อมูลที่ได้ประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัย

ประโยชน์อันพึงได้ต่อการวิจัยเล่ม ผู้วิจัยขอขอบพระคุณพระรัตนตรัยบิดา มารดา ครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณทั้งหลาย ตลอดถึงครอบครัวของข้าพเจ้า โดยเฉพาะคุณพ่อ แสงจัน ณะบริหาร และคุณแม่สุกรี ณะบริหาร ที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจให้ลูกเสมอมา รวมถึงพี่ๆ และเพื่อนๆ ที่มีส่วนต่อความสำเร็จของการศึกษาในครั้งนี้

รัชณี ณะบริหาร

กรกฎาคม 2558

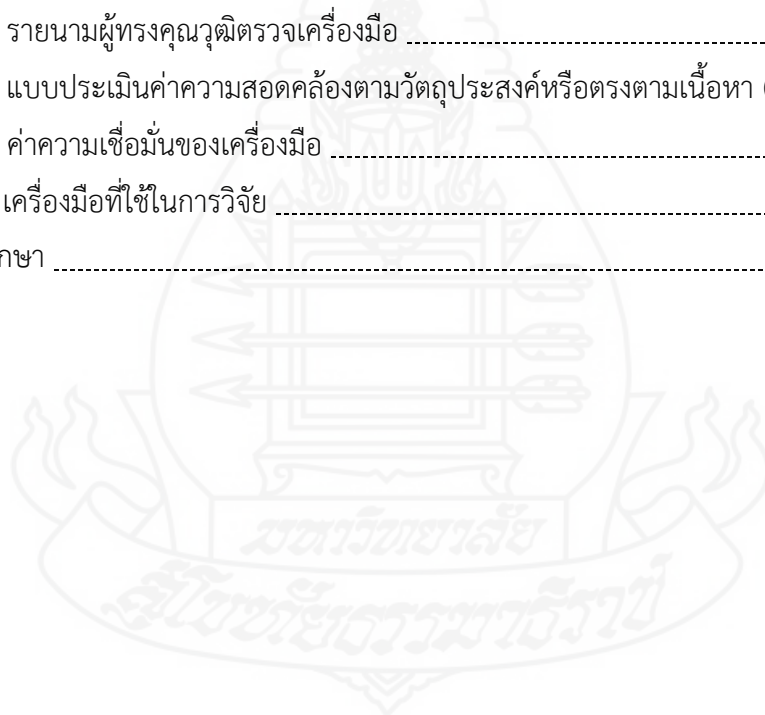

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ศูนย์สื่อการศึกษา	9
ความต้องการ	26
ครูประถมศึกษา	27
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
ตอนที่ 2 ความต้องศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2	64
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุปการวิจัย	66
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	77
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ	78
ข แบบประเมินค่าความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา (IOC)	80
ค ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	91
ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	94
ประวัติผู้ศึกษา	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
ตารางที่ 4.2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาโดยภาพรวม ด้านการให้บริการและด้านการจัดการ	47
ตารางที่ 4.3 ความต้องการในการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา	47
ตารางที่ 4.4 ความต้องการในการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา	48
ตารางที่ 4.5 ความต้องการด้านประเภทของสื่อการศึกษา	48
ตารางที่ 4.6 ความต้องการด้านการบริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา	50
ตารางที่ 4.7 ความต้องการด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา	52
ตารางที่ 4.8 ความต้องการด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา	54
ตารางที่ 4.9 ความต้องการด้านระเบียบการยืมสื่อการสอน	56
ตารางที่ 4.10 ความต้องการด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ของศูนย์สื่อการศึกษา	57
ตารางที่ 4.11 ความต้องการด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา	60
ตารางที่ 4.12 ความต้องการด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน	61
ตารางที่ 4.13 ความต้องการด้านสถานที่ให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา	63
ตารางที่ 4.14 ความต้องการด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา	64

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

1.1.1 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษา กล่าวคือ การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 22 ว่า “ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” โดยต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสิ่งแวดล้อมทางสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสุขบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืนจากจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็น คนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย

1.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กล่าวคือ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม” หากพิจารณาตามตัวบทนี้จะเห็นว่าเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในประเทศมี 6 ประการ คือ 1) มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ 2) มีสติปัญญา : คิดได้คิดเป็น ประยุกต์ได้ 3) มีความรู้ 4) มีคุณธรรมจริยธรรม 5) มีวัฒนธรรม 6) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่ง “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนโดยมี “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาได้อย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544, น. 2) ประกอบกับเจตนารมณ์ความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมใน

การดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เนื่องจากคนเป็นกุญแจสำคัญที่สุดในการกำหนดอนาคตของประเทศ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนานคนให้กลายเป็น “กุญแจดอกสำคัญ” ที่สามารถไขประตูสู่ความรุ่งโรจน์ได้ในอนาคต และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ส่งผลให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการพัฒนาคนในประเทศได้ฝากไว้กับคุณภาพทางการศึกษาเป็นสำคัญ

1.1.3 สภาพที่พึงประสงค์ด้านแหล่งบริการสื่อการสอน กล่าวคือ ตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 25 ว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ” ดังนั้น การดำเนินการและการจัดตั้งศูนย์สื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาของประเทศไทย ส่วนมากจะดำเนินการเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นโรงเรียนที่สมบูรณ์ มีศูนย์สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้บริการครูและนักเรียน โดยไม่ได้คำนึงว่าบทบาทของศูนย์สื่อการสอนที่แท้จริงคืออะไร ศูนย์สื่อการเรียนการสอนไม่ใช่สิ่งใหม่ มีการจัดตั้งขึ้นอย่างมากมายในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ในหลายแห่งก็จะเรียกว่า ศูนย์วิทยบริการทางการศึกษา อันมีพัฒนาการมาจากแนวคิดของกลุ่มนักบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งมีพื้นฐานจากการให้บริการสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด จนถึงบริการด้านสื่อการศึกษาอื่น ๆ จนถึงบริการการฝึกอบรม ส่วนศูนย์เทคโนโลยีการศึกษามีพัฒนาการมาจากศูนย์สารสนเทศศึกษาซึ่งให้บริการสื่อที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ การบริการผลิตสื่อหรือเครื่องมือต่าง ๆ ศูนย์วิทยบริการและศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาเหมือนกันในเรื่องการบริการ แต่จะแตกต่างกันในด้านการผลิตซึ่งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาจะมีหน่วยงานผลิต เช่น สื่อสารสนเทศ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษายังรับผิดชอบการเรียนการสอน จนถึงการคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอีกด้วย (นิพนธ์ ศุขปรีดี, 2536) ดังนั้น ศูนย์สื่อการเรียนการสอนจึงเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามการจัดแบ่งของหน่วยงานความสำคัญของแต่ละศูนย์ และหน้าที่เฉพาะที่ได้รับมอบหมายลักษณะของศูนย์สื่อการเรียนการสอนจึงแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ศูนย์สื่อการศึกษาถือว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการใช้สารสนเทศ เป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งกลางในการรวบรวมวัสดุ อุปกรณ์ ผลิตและพัฒนา ซ่อมแซมและให้บริการสื่อการสอนแก่ครูผู้สอน เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้รวดเร็วขึ้น และแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาต่อไป

1.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

1.2.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาในปัจจุบัน กล่าวคือ

การสอนเป็น แนวทางการตัดสินใจจัดดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้นตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการสอนโดยทั่วไป ครูมักมีบทบาทในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นด้านเนื้อหาสาระ หรือทักษะและมีบทบาทในการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

ตัวผู้เรียนแต่ละคนด้วยว่า ผู้เรียนมีความต้องการอย่างไร ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพื่อสร้างบรรยากาศและ แรงจูงใจผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้และเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้ของผู้เรียนได้ตาม จุดมุ่งหมาย สภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ทั้งหมดที่จัดขึ้นมาเพื่อการเรียนการสอนนั้น ก็คือ การเรียน การสอนนั่นเอง (ธเนศ เจริญทรัพย์, 2558) แต่การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูระดับ ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในปัจจุบันนั้น มุ่งการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีเป็นหลักซึ่งส่วนใหญ่มีการใช้สื่อการสอนประกอบ เช่น เอกสารประกอบการสอน ตำรา วารสาร จุลสาร แผ่นพับ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ สื่อของจริง เป็นต้น สื่อการสอนที่ครูผลิตเองยังมีน้อย ขาดการใช้สื่อประกอบการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายเท่าที่ควร เป็นผลทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนเกิดความน่าเบื่อหน่าย และไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

1.2.2 สภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เกี่ยวกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน

กล่าวคือ การดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของรัฐบาล โดยมีเป้าหมาย พัฒนาและเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ในทุกระดับของประเทศ โดยพัฒนาการบริหาร จัดการและการบริการทางการศึกษา การพัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับการพัฒนาสู่การเป็นสังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ตลอดจนการนำไปสู่สังคมของการศึกษาตลอดชีวิต (มนตรี ดวงจิโน, 2546) ซึ่งในส่วนของครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ครูส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการใช้สื่อ ขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อ ตลอดจนไม่มีหน่วยงานให้ คำปรึกษา ทำให้ครูนิยมใช้สื่อง่ายๆ และไม่ยอมใช้สื่อการเรียนการสอนเลย

1.2.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันด้านแหล่งบริการสื่อการสอน

กล่าวคือ ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ไม่มีศูนย์ สื่อการศึกษาหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในการให้บริการสื่อการศึกษา ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ ผลิต ซ่อมบำรุง สื่อการศึกษา

สรุปได้ว่า ปัจจุบันครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 ยังมีการใช้สื่อประกอบการสอนที่ไม่ทันสมัยและหลากหลายเท่าที่ควร ครูส่วนใหญ่ไม่ มีทักษะในการใช้สื่อ ขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อ และไม่มีศูนย์สื่อการศึกษาหรือหน่วยงานที่ทำ หน้าที่หลักในการให้บริการสื่อการศึกษา

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีดังต่อไปนี้

1.3.1 สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อการสอนในกลุ่มสาระ การเรียนต่างๆ ภายในโรงเรียน ไม่มีความหลากหลาย ไม่ทันสมัย ไม่มีห้องเก็บรวบรวมสื่อการเรียน

การสอนต่างๆ หรือบางโรงเรียน ใช้ห้องสมุดเป็นห้องเก็บสื่อการเรียนการสอน จึงทำให้สื่อมีจำนวนน้อย

1.3.2 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เกี่ยวกับการเรียน

การสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในการผลิตสื่อและการใช้สื่อ และขาดแคลนวิทยากรจากส่วนกลางไปอบรมให้ความรู้แก่ครูเนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากโรงเรียนโดยตรง

1.3.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านแหล่งบริการสื่อการสอน คือ ไม่มีศูนย์

สื่อการศึกษาหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในการให้บริการสื่อการศึกษา ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ ผลิต ซ่อมบำรุง สื่อการศึกษา

สรุปได้ว่า สภาพปัญหาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนยังไม่ได้มาตรฐาน และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนต่ำกว่ามาตรฐาน

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

จากสภาพปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ข้างต้น ทำให้ทราบว่าปัญหาหรือประเด็นใดบ้างที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ต้องเร่งดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อให้การใช้สื่อการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งผู้สอน ผู้เรียน ตลอดจนสถาบันการศึกษา ซึ่งมีความพยายามและหาแนวทางในการแก้ปัญหามีดังนี้ (1) เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความสำคัญของสื่อการศึกษา (2) มอบหมายให้ครูได้เข้ารับการจัดฝึกอบรมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้รวมถึงการเพิ่มพูนทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เพื่อให้ครูมีการใช้สื่อหรือผลิตสื่อได้ดียิ่งขึ้น (3) ส่งเสริมนโยบายให้ครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีศูนย์สื่อการศึกษา ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นและสนับสนุนให้เกิดกำลังใจ และ (4) ประสานงานกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันและประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารและครูส่งสื่อเพื่อการศึกษาเข้าประกวด โดยมีรางวัลและเกียรติบัตรมอบให้เพื่อเป็นกำลังใจ

นอกจากนั้น มีงานวิจัยเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ งานวิจัยของ ปิยะตา ทองประสิทธิ์ (2551) ได้ศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูระดับประถมศึกษามีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 8 ด้าน พบว่า (1) ด้านประเภทของสื่อการศึกษาควรเน้นการจัดหาสื่อเสียง (2) ด้านการบริการผลิตสื่อการสอนควรเน้นการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน (3) ด้านการให้บริการวิชาการควรเน้นการจัดฝึกอบรมการใช้งานสื่อการสอน (4) ด้านการให้บริการ

คำแนะนำปรึกษาควรเน้นด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน (5) ด้านระเบียบการยืมสื่อการสอนควรเน้นการชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการยืม / จองสื่อการสอน 6) ด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษาควรกำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกสื่อการสอนที่ชัดเจน (7) ด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการสอนควรมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการเชื่อมโยงที่ชัดเจน และ (8) ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนควรหาทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอนสำหรับการเรียนการสอน งานวิจัยของ ดร.ณิ อธิสุวรรณ (2554) ได้ศึกษา ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ (1) ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ปรัชญา มุ่งพัฒนาสื่อการศึกษา พัฒนาคู่มือเพื่อการพัฒนาการศึกษา ปณิธาน มุ่งเน้นด้านการจัดหาบริการ เผยแพร่ข้อมูล และการจัดเก็บทำทะเบียนสื่อเพื่อเตรียมพร้อมบริการ พันธกิจ เป็นแหล่งกลางในการรวบรวม จัดเก็บ การให้บริการ การจัดหา การซ่อมแซมสื่อการสอน ให้คำปรึกษา และการเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากร (2) โครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วย งานธุรการ ต้องการด้านการเงินและงบประมาณ งานวิชาการ ต้องการจัดฝึกอบรม และงานจัดหา ผลิต และบริการสื่อ ต้องการการจัดหาสื่อ และบริการยืม คีน (3) การจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อ ต้องการเจ้าหน้าที่งานธุรการด้านการเงินและงบประมาณ งานวิชาการต้องการนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และงานจัดหา ผลิตบริการสื่อ ต้องการเจ้าหน้าที่สัปดาห์ต้นศึกษาและผลิตสื่อ (4) ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อ ต้องการให้มีการจัดตั้งเป็นเอกเทศ (5) ด้านให้บริการ ต้องการบริการ การผลิตและให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ (6) ด้านระเบียบการยืมสื่อ ต้องการยืมครั้งละ 4 ชิ้น ด้วยตนเอง ให้ยืม-คืนสื่อ จำนวน 5-7 วัน

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา

จากข้อมูลสภาพปัญหา และความพยายามในการแก้ปัญหาที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาวิจัยเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษานำเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 เป็นแนวทางในการพัฒนา หรือกำหนดเป็นนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวางแผนการบริหารจัดการและการลงทุนด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตรงตามความต้องการของบุคลากรเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อบุคลากรในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคู่มือและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการในการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

2.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 *ประชากร* ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีโรงเรียนจำนวน 268 โรงเรียน ครูจำนวน 2,635 คน

3.2.2 *กลุ่มตัวอย่าง* ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ตามตาราง Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 345 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น

3.3 เนื้อหาสาระในการวิจัย

การศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาในครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยโดยใช้แนวคิดในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษาซึ่งได้มาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุม (1) ด้านการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา (2) ด้านการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

3.4 เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูด้านความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2

3.5 ระยะเวลาในการวิจัย

เดือนมกราคม 2558 ถึงเดือน มิถุนายน 2558

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ศูนย์สื่อการศึกษา หมายถึงศูนย์บริการในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ โสตทัศนอุปกรณ์ เทคโนโลยีนวัตกรรมการศึกษาต่างๆโดยเฉพาะ โดยมีสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ มีการให้บริการสื่อการสอน การจัดเก็บ บำรุง รักษาซ่อมแซมเครื่องมือสื่อการสอน ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการด้านการผลิต จัดหา การบริการวิชาการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับวิธีการผลิตสื่อการสอน การใช้สื่อสอนประเภทต่างๆ การเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

4.2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา หมายถึง ระดับความคิดเห็นของครูประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่มีต่อความต้องการในการให้บริการและความต้องการในการจัดการ ของศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อให้บริการกับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อศึกษาความต้องการด้านสถานที่ให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

4.3 การบริการ หมายถึง การดำเนินการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา ในด้านประเภทของสื่อการศึกษา ด้านผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา ด้านวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา และด้านให้คำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา แก่ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

4.4 การจัดการ หมายถึง การดำเนินการจัดการเกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษา ในด้านระเบียบการยืม ด้านมาตรฐานจัดหาสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านสถานที่และด้านบุคลากร แก่ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

4.5 ครูระดับประถมศึกษา หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอน ซึ่งรวมทั้งข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยสอนนักเรียนในระดับประถมศึกษา และปฏิบัติหน้าที่สอนในปีการศึกษา 2558

4.6 โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 หมายถึง สถานที่เรียนของรัฐที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ ในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอแก้งคร้อ อำเภอคอนสาร อำเภอบ้านแท่น และอำเภอภูเขียว มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา ทั้งหมด 268 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 103 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 162 โรงเรียน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อมูลความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน สนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำเสนอเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการทำวิจัยและผู้ที่ต้องการศึกษาต่อไป ตามลำดับดังนี้ (1) ศูนย์สื่อการศึกษา (2) ความต้องการ (3) ครูประถมศึกษา (4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 (5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศูนย์สื่อการศึกษา

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษา ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้ (1) ความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา (2) ความสำคัญในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษา (3) แนวทางการดำเนินของศูนย์สื่อการศึกษา (4) รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา (5) ประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา (6) บทบาทและหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา (7) การบริการของศูนย์สื่อการศึกษา

1.1 ความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา

ศูนย์สื่อการศึกษาเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการเรียนการสอนซึ่งมีการดำเนินการได้หลายลักษณะและมีชื่อเรียกต่างกัน เช่น

ศูนย์สื่อการศึกษา (Educational Media Center)

ศูนย์บริการสื่อ (Instructional Media Center)

ศูนย์วัสดุการศึกษา (Instructional Materials Center)

ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning Resources Center)

ศูนย์สื่อ (Media Center)

ศูนย์เทคโนโลยีทางการสอน (Instructional Technology Center)

ศูนย์รวมวัสดุการเรียน (Comprehensive Learning Resources Center)

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (Center for Educational Technology)

ศูนย์วิทยบริการ (Resource Center)

ฯลฯ

คำว่า “ศูนย์สื่อการศึกษา” แม้จะเรียกแตกต่างไปจากศัพท์ข้างต้นบ้าง แต่เนื้อหาของความหมายที่แท้จริงจะคล้ายคลึงกัน ซึ่งความหมายของศูนย์สื่อการศึกษาได้มีผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความหมายของศูนย์สื่อการศึกษาหลายลักษณะด้วยกัน ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, น. 260) ได้กล่าวไว้ในเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาว่า “ ศูนย์สื่อการศึกษา” (Educational Media Center) เป็นคำใหม่สำหรับวงการการศึกษา ด้วยแต่เดิมใช้ชื่ออย่างอื่นเป็นศูนย์โสตทัศนศึกษาบ้างหรือศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาบ้าง หมายถึงองค์กรที่มีลักษณะเดียวกัน คือ เป็นหน่วยงานวางแผนผลิต และบริการสื่อการศึกษาให้แก่หน่วยงานการศึกษา และบุคลากรในระดับ และระบบการศึกษาต่างๆ ศูนย์สื่อการศึกษานี้แต่เดิมทำหน้าที่เพียงการให้บริการเท่านั้น อาจมีขนาดเล็กเพียงห้องเก็บอุปกรณ์และวัสดุการศึกษาที่สถาบันการศึกษาจัดหาซื้อหรือครูผู้สอนจัดทำขึ้นแล้วนำมาเก็บรวบรวมไว้ให้ แต่บางสถาบันอาจขยายงานของศูนย์ให้ใหญ่โต มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหา และผลิตสื่อการศึกษาบริการผู้ใช้ก็ได้”

สรารุช ศิริสุขประเสริฐ (2531, น.10) สรุปความหมายของศูนย์สื่อการศึกษาหรือศูนย์โสตทัศนศึกษาว่า เป็นแหล่งกลางที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวม และให้บริการสื่อการสอน ให้ข้อสนเทศ คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ

เดอ์ ไคเฟอ์ (De Kieffer, 1965, pp. 106-107) ได้กล่าวว่า “เป็นแหล่งที่เก็บรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อย่างมีระบบ เพื่อบริการให้แก่ อาจารย์ผู้สอน ทำการแจกจ่าย ให้ยืม ดูแลรักษาและซ่อมแซม จัดทำดัชนี ให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการในการตรวจพิจารณาวัสดุอุปกรณ์ก่อนการสั่งซื้อ นอกจากนี้ควรจะเป็นที่ซึ่งอาจารย์ศึกษานิเทศน์และผู้บริหารต่างๆ มาร่วมปรึกษาหารือ และรับบริการจากศูนย์สื่อการศึกษาร่วมกัน”

เพอร์วิส (Purvis, 1969, pp. 33) ได้ให้กรอบความคิดว่า “นอกจากจะเป็นศูนย์ที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ทางการสอนแล้ว ยังเป็นหน่วยงานบริการในการประชุมอบรมและฝ่ายงานทางโสตทัศนศึกษา ตลอดจนเป็นหน่วยงานให้คำปรึกษาแนะนำและให้ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา”

โดยสรุป ศูนย์สื่อการศึกษา คือ หน่วยงานที่ให้บริการอย่างหนึ่งหรือเป็นแหล่งกลาง เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เกี่ยวกับประเภทของสื่อการสอน การผลิตสื่อการสอน การบริการวิชาการ การให้คำแนะนำและปรึกษา การยืมสื่อการสอน การจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก การเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการสอน ตลอดจนการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน

1.2 ความสำคัญในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษา

กระบวนการการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของผู้เรียนและการจัดกระบวนการการสอนของครูจะไม่บังเกิดผลถ้าปราศจากแหล่งความรู้ในทางการศึกษา ดังนั้นศูนย์

สื่อการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญช่วยให้ครูผู้สอนและผู้เรียนดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาได้มี
จุดมุ่งหมายในการดำเนินงานที่สำคัญมีดังนี้

1. เป็นแหล่งบริการและอำนวยความสะดวกในด้านการผลิตสื่อสำหรับผู้สอนและผู้เรียน
2. ให้คำแนะนำในการใช้อุปกรณ์ประกอบในการเรียนการสอนและการศึกษาด้วยตนเอง
3. เป็นแหล่งค้นคว้าและวิจัยเทคนิคการเรียนการสอนใหม่ๆ
4. ช่วยเหลือผู้เรียนในการพัฒนาความรู้โดยใช้สื่อหลายรูปแบบ
5. ให้ความร่วมมือและประสานความร่วมมือในการใช้วัสดุอุปกรณ์ภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน
6. ให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้ตามความสามารถและความสนใจของบุคคล
7. เป็นแหล่งรวมวัสดุอุปกรณ์ที่กระจัดกระจายในแต่ละหน่วยงานในสถานศึกษา ให้สามารถนำมาใช้ได้เต็มประสิทธิภาพ
8. ใช้เป็นสถานที่เลือกสรรมาตรฐานของสื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้สอน
9. เพื่อเป็นสถานที่ประสานประโยชน์ด้านห้องสมุดและโสตทัศนศึกษาเข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นแหล่งความรู้อันสมบูรณ์

โดยสรุป สื่อการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญช่วยให้ครูผู้สอนและผู้เรียนดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาตามเป้าหมายได้ทันที

1.3 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา

ในการศึกษาแนวทางการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา มีนักการศึกษาให้แนวทางการศึกษาดังนี้

เวเบอร์ (Weber, 1966, pp. 221) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมันได้เสนอทฤษฎีระบบ (Bureaucratic Model) ซึ่งเวเบอร์เห็นว่าเป็นองค์การที่มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยที่การจัดองค์การหรือการจัดหน่วยงานตามแนวความคิดของเวเบอร์มีอิทธิพลอย่างกว้างขวางจนเป็นที่ยอมรับของวงการทั่วไปและนำไปกล่าวอ้างอิงอยู่เสมอมีดังนี้

1. การแบ่งแยกงานถือหลักการความชำนาญเฉพาะด้านวัตถุประสงค์ของการจัดหน่วยงานแบบนี้มุ่งให้ได้ผลงานสูงสุดจากการทำงานเฉพาะอย่างด้วยฝีมือและความชำนาญ ดังนั้นบุคลากรจะต้องได้รับการฝึกอบรมซ้ำแล้วซ้ำอีกเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญจริงๆ
2. การจัดลำดับชั้นการบังคับบัญชาให้ลดหลั่นกันลงไป มีหัวหน้าของหน่วยงานเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดละกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละระดับชั้นไว้อย่างชัดเจน

3. การปฏิบัติงานต้องอยู่ภายใต้ระบบ ระเบียบ และกฎหมาย การทำงาน ไม่สามารถยืดหยุ่นได้ตามลักษณะเฉพาะของงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

4. การจัดให้มีการบันทึกเกี่ยวกับการดำเนินงาน ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ การวินิจฉัย การสั่งการจะต้องมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเก็บไว้เป็นหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลาที่ต้องการ

ฉายศิลป์ เชี่ยวชาญพิพัฒน์ และคณะ (2527, น. 120-121) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการจัดหน่วยงานไว้ดังนี้

1. หลักสายการบังคับบัญชา หน่วยงานจะบรรลุผลดีที่สุดเมื่อมีการกำหนดและปฏิบัติตามการบังคับบัญชาที่ชัดเจน

2. หลักการมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน บุคคลทุกคนในหน่วยงานและฝ่ายต่างๆ ที่บุคคลสังกัดอยู่ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

3. หลักการมีอำนาจหน้าที่อย่างพอเพียง ควรจะใช้อำนาจอย่างพอเพียงที่จะปฏิบัติให้บรรลุผลที่ต้องการได้

4. หลักความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น แม้ว่าผู้บังคับบัญชาจะมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาผู้บังคับบัญชาก็ต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นด้วย

5. หลักการแบ่งงานกันทำ ให้มีกรอบหรือขอบเขตในการรับผิดชอบงานชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและความสับสนเปลือง

6. หลักการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว แต่บุคคลในหน่วยงานควรจะรายงานการปฏิบัติงานไปยังผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว

การดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาจะได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมหลายประการ ผู้เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมอยู่เสมอเพื่อส่งเสริมให้ศูนย์สื่อการศึกษาดำเนินไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่

1. ผู้รับบริการ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ รวมถึงประชาชน ผู้รับบริการเหล่านี้มักคำนึงถึงความสะดวกสบายเป็นสำคัญ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ต้องกระทำให้เกิดความสะดวกสบายในแง่บริการถ้าไม่คำนึงถึงองค์ประกอบนี้ย่อมเกิดปัญหาได้

2. การบริหารจัดการ ความต้องการพื้นฐานในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษาคือต้องมีโครงสร้างการบริหารชัดเจน ก็จะสำเร็จอย่างง่ายดาย เพราะมองเห็นภาพรวมระบบของงานชัดเจน

3. บุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลในการดำเนินศูนย์สื่อการศึกษาคือบุคลากรที่ปฏิบัติงานนั่นเองบุคคลทั่วไปมักเข้าใจผิดเสมอว่าประสิทธิภาพของ

หน่วยงานขึ้นอยู่กับอุปกรณ์อันทันสมัยและงบที่ได้เป็นหลัก นับว่าเป็นการเข้าใจไม่ถูกเพราะถ้าหน่วยงานใดปราศจากบุคลากรปฏิบัติงานที่มีศักยภาพ ขาดความรู้ความสามารถแล้วที่กล่าวมาก็ไม่สามารถใช้ได้เต็มประสิทธิภาพได้

บุคลากรที่มีศักยภาพสูงในการปฏิบัติงานสามารถให้บริการสื่อ การเรียนการสอน เครื่องมืออุปกรณ์ งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า(Cost-Effectiveness)ฉะนั้นผู้ปฏิบัติงานจึงมีความสำคัญ การศึกษาสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ได้

4. แผนและนโยบายของรัฐ แผนและนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาเพราะผู้มีบทบาทในการกำหนดแนวทางการศึกษาระดับสูงเป็นกลุ่มบุคคลตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การตัดสินใจบางครั้งส่งผลมีอิทธิพลต่อศูนย์สื่อการศึกษาที่อยู่ภายใต้ันโยบายของสถาบันการศึกษาหรือแผนพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น

5. สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้มาใช้บริการวางแผนที่สื่ออย่างหนึ่งในการดำเนินงานเพราะจะช่วยให้ปฏิบัติงานที่ดีมากยิ่งขึ้น ผู้มาใช้บริการก็สะดวกสบายสามารถใช้ศูนย์สื่อการศึกษาเป็นแหล่งค้นคว้าโดยไม่มีอุปสรรคใดขวางกั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา

6. การบริการและอุปกรณ์เครื่องมือ สมรรถภาพของเครื่องมืออุปกรณ์และบุคลากรมีอิทธิพลโดยตรงต่อการบริการ ซึ่งเป็นดัชนีสำคัญในการบอกกว่าศูนย์สื่อการศึกษาสามารถแก้ปัญหาได้ เช่น การผลิตสื่อการแนะนำในการใช้เครื่องมือ เป็นต้น ฉะนั้นผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานควรวางแผนทางการบริการและจัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมใช้แรงงาน

7. งบประมาณ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง ดังนั้นแม้ว่าภายในศูนย์สื่อการศึกษาจะมีการบริหารจัดการที่ดีมีบุคลากรที่ศักยภาพสูงเพียงใดก็ตามแต่ถ้าไม่มีงบประมาณมาสนับสนุนการดำเนินงานก็ไม่ราบรื่นนัก

ลีลา สีนานุเคราะห์ (2530, น. 15-16) ได้กล่าวหลักการจัดหน่วยงานในทำนองเดียวกันไว้ดังนี้

1. การจัดหน่วยงานต้องมีวัตถุประสงค์ นโยบาย และแผนงานในการดำเนินงานอย่างชัดเจน
2. ต้องมีศูนย์กลางในการอำนวยการที่มีสมรรถภาพ มีความรับผิดชอบและอำนวยการโดยตรง
3. ต้องระบุหน้าที่การงานและมีความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนให้ชัดเจน
4. ต้องมีระบบการทำงานที่เหมาะสม และต้องมีเทคนิคการควบคุมงานประสานงานกับฝ่ายอื่นภายในหน่วยงานเป็นอย่างดี

5. ต้องจัดให้มีระบบติดต่อสื่อสารที่ดี มีหลักการในการสามารถสนองตอบต่อ
 ภาวะการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสม

โดยสรุป หลักเบื้องต้นในการจัดศูนย์สื่อการเรียนการสอนนั้นควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์
 ของศูนย์สื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน มีการกำหนดส่วนงาน มีสายการบังคับ มีการกำหนดช่วงของ
 การควบคุม มีเอกภาพในการบังคับบัญชา มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

1.4 รูปแบบของศูนย์สื่อการเรียนการสอน

ในการจำแนกรูปแบบของศูนย์สื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นพบว่า
 มีนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวถึงรูปแบบของศูนย์สื่อการเรียนการสอนดังนี้

สำเนา วราภรณ์ (2521, น. 12-14) ได้จำแนกรูปแบบของศูนย์สื่อการเรียนการสอน ออกเป็น
 3 รูปแบบ คือ

1. ศูนย์สื่อทัศนศึกษา (Audio – Visual Center) ศูนย์แบบนี้มีลักษณะเป็นเอกเทศ
 คือ เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้านสื่อทัศนศึกษาเป็นการเฉพาะ โดยมีบุคลากร สถานที่ วัสดุ
 เครื่องมือ ตลอดจนมีการบริหาร การจัดให้บริการทางด้านสื่อทัศนศึกษาเป็นของหน่วยงานทั้งหมด
 โดยเฉพาะ การจัดบริการของศูนย์สื่อทัศนศึกษาจะต้องมีผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานที่มีความรู้
 ความสามารถทางสื่อทัศนศึกษาหรือทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยเฉพาะ

2. ศูนย์วัสดุการศึกษา (Instructional Material Center) ศูนย์แบบนี้จัดรวมเป็น
 หน่วยงานระหว่างห้องสมุดกับงานทางด้านสื่อทัศนศึกษาภายในศูนย์ มีวัสดุการศึกษา 2 ประเภท
 ได้แก่ หนังสือ (Book or Printed Media) กับ สื่อทัศนูปกรณ์(Audio – Visual or Non – Book
 Materials) การจัดดำเนินการบริหารงานต่าง ๆ จะใช้บุคลากรร่วมกัน หัวหน้าศูนย์หรือหัวหน้าห้อง
 วัสดุการศึกษา (Educational Media Specialist) อาจจะเป็นบรรณารักษ์ หรือนักสื่อการเรียนการสอนก็ได้

3. ศูนย์สหการสื่อการเรียนการสอน (Cooperative AV Center or Educational Media
 Center) ศูนย์แบบนี้มีแต่สื่อทัศนูปกรณ์ (Non-Printed Media) ศูนย์แบบนี้จัดรวมกับกลุ่ม
 สถาบันการศึกษาที่อยู่ใกล้กัน ในทำเลที่การคมนาคมสะดวก อาจจะเป็นกลุ่มโรงเรียนมัธยมหรือ
 ประถมศึกษา โดยมีอาคารสถานที่ปฏิบัติงานของกลุ่ม สื่อการสอนที่ใช้ร่วมกันในกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ใน
 การเรียนการสอน ศูนย์จะทำหน้าที่บริหารเครื่องมือ การจ่ายเครื่องมือ งานบริการทั้งอุปกรณ์
 (Hardware) และโปรแกรม (Software) ตลอดจนการซ่อมบำรุงเครื่องมือด้วย

ภุขงค์ อังคปริษาเศรษฐ์ (2531, น. 103-104) ได้จำแนกประเภทของศูนย์สื่อการเรียนการสอน
 ไว้ 2 รูปแบบ คือ

1. ศูนย์สื่อทัศนศึกษา (Audio - Visual Center) เป็นศูนย์สื่อการเรียนการสอนที่
 ให้บริการเฉพาะสื่อทัศนศึกษาอย่างเดียว ไม่รวมการให้บริการห้องสมุด บริการดังกล่าวจัดในโรงเรียน
 ระดับมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา

2. ศูนย์สื่อการสอน (Instructional Media Center) เป็นศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการทั้งสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ มักจัดในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนขนาดเล็ก จากข้อมูลเบื้องต้นต่างๆ ดังกล่าว สรุปได้ว่า รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษาแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. แบบศูนย์โสตทัศนวัสดุ คือ ศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการเฉพาะโสตทัศนวัสดุ ประเภทสื่อกราฟิก สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ แผนภูมิ แผนภาพ หุ่นจำลอง เป็นต้น โดยบริการดังกล่าวจะจัดในโรงเรียนระดับประถมศึกษา
2. แบบศูนย์โสตทัศนอุปกรณ์ คือ ศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการเฉพาะโสตทัศนวัสดุ ประเภท สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพนิ่ง สื่อเสียงและสื่อวีดิทัศน์ ซึ่งรวมถึงอุปกรณ์ โสตทัศนอุปกรณ์ที่ต้องนำมาใช้ควบคู่กับสื่อดังกล่าวด้วย โดยบริการดังกล่าวจะจัดในโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา
3. แบบศูนย์สห คือ ศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการโสตทัศนวัสดุ โสตทัศนอุปกรณ์ และสื่อสิ่งพิมพ์ โดยจัดรวมกับห้องสมุดให้เป็นหน่วยงานเดียวกัน หน่วยงานมีลักษณะแยกเป็นเอกเทศ เหมาะสำหรับสถาบันอุดมศึกษา

โดยสรุป รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา มีหลายรูปแบบแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้งานหรือตามระดับการศึกษา ได้แก่ ศูนย์วัสดุศึกษา ศูนย์สื่อการสอน ศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับกลุ่มโรงเรียน ศูนย์การศึกษาภายในสถาบัน ศูนย์สื่อโสตทัศนวัสดุ ศูนย์โสตทัศนอุปกรณ์ และศูนย์สหการศึกษา

1.5 ประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา

ในการแบ่งประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นพบว่า มีนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวถึงประเภทของศูนย์สื่อการศึกษาดังนี้

ชิน คล้ายปาน (2532) ได้แยกประเภทของสื่อการสอนดังต่อไปนี้

1. ประเภทวัสดุหรือสื่อประเภทสื่อวัสดุ (Audio-Visual Materials) ได้แก่ พวกสื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในรูปแบบของภาพ เสียง อักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งประสบการณ์หรือศึกษาได้อย่างแท้จริงและอย่างกว้างขวาง
2. ประเภทอุปกรณ์หรือสื่อประเภทเครื่องมือหรือโสตทัศนอุปกรณ์ (Audio-Visual Equipment) เป็น Hardware ได้แก่ สื่อที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่ถ่ายทอดจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ตัวสื่อประเภทนี้แทบไม่มีความหมายเลย ถ้าหากว่าไม่มีความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็น Software มาป้อนผ่านสื่อประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายและเครื่องรับต่าง ๆ เป็นต้น
3. ประเภทกิจกรรมหรือสื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ (Activities) เป็น Techniques หรือ Methods เป็นตัวกลางหรือกระบวนการเรียนการสอน โดยไม่จำเป็นต้องการวัสดุ

หรือเครื่องมือเท่านั้น แต่ต้องอาศัยเทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ควบคู่กันไป เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุถึงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ประสบการณ์ต่าง ๆ การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ

ทรงชัย ลิ้มปพฤกษ์ (2532, น. 13) ให้ทัศนะเกี่ยวกับประเภทของศูนย์สื่อการศึกษาไว้หลายประการ ดังนี้

1. ศูนย์โสตทัศนศึกษา (Audio - Visual Center) ศูนย์สื่อการศึกษาแบบนี้มีลักษณะเป็นเอกเทศ มีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติงานต่างๆ ด้านโสตทัศนศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยเฉพาะ โดยมีสถานที่ บุคลากร วัสดุ เครื่องมือ ตลอดจนการบริหารงานจัดให้บริการทางด้านโสตทัศนศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นของตนเองทั้งหมด ศูนย์แบบนี้เหมาะสำหรับสถาบันอุดมศึกษา

2. ศูนย์วัสดุการศึกษา (Instructional Material Center) ศูนย์ประเภทนี้มักจัดรวมเป็นหน่วยงานรวมกันระหว่างห้องสมุดกับงานโสตทัศนศึกษาไว้ด้วยกัน มีวัสดุการศึกษา 2 ประเภท ได้แก่

2.1 หนังสือ (Book or Printed Media)

2.2 โสตทัศนศึกษาและเทคโนโลยีอุปกรณ์การศึกษา (Audio - Visual and Educational Technology Media or no Book Materials)

ศูนย์แบบนี้มีสถานที่ดำเนินการ การบริหารงาน โดยใช้บุคลากรร่วมกันหัวหน้าศูนย์ (Educational Media Specialist) อาจเป็นบรรณารักษ์ นักสื่อการศึกษา (Media Specialist) หรือโสตทัศนารักษ์ (Audio - Visual) ศูนย์สื่อการศึกษาแบบนี้เหมาะที่นำมาใช้กับการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

3. ศูนย์สหการสื่อการศึกษา ศูนย์แบบนี้เหมาะกับสถาบันการศึกษาที่อยู่กันเป็นกลุ่มในทำเลการคมนาคมติดต่อกัน มีความสะดวก อาจเป็นกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาร่วมมือกันจัดตั้งขึ้น

วิชัย นิคมทรงธรรม (2533) กล่าวถึงวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการสอนต่างๆ ของศูนย์วิทยบริการของโรงเรียนดังนี้

1. สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร นิตยสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

2. สื่อการสอนประเภทวัสดุอุปกรณ์ เช่น สไลด์ ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ फिल्मสคริป ไมโครฟิล์ม และเทปตลับ เป็นต้น

3. สื่อการสอนประเภทเครื่องมือโสตทัศนอุปกรณ์ โดยสามารถแยกออกได้ดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้กับสื่อการสอนประเภทภาพ เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องเล่นและเครื่องบันทึกภาพ โทรทัศน์ และเครื่องฉายอื่น ๆ เป็นต้น

3.2 เครื่องมือที่ใช้กับสื่อการสอนประเภทเสียง เช่น เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องเล่นเทปตลับ และเครื่องขยายเสียง เป็นต้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้กับสื่อการสอนสำเร็จรูป เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายภาพเอกสาร เครื่องอ่านไมโครฟิล์มและไมโครฟิช เครื่องส่งสัญญาณเลื่อนภาพสไลด์อัตโนมัติ เป็นต้น

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2548, น. 15-17) กล่าวว่า ประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา จำแนกได้ดังนี้

1. ศูนย์สื่อศึกษาภายในสถาบันการศึกษา โดยศูนย์สื่อการศึกษาประเภทนี้ สถาบันการศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์บริการสื่อบางที่เรียกว่า Unified Media Center นอกจากนี้ยังใช้เป็นแหล่งค้นคว้าฝึกผลิตสื่อที่เตรียมการสอน การบริการภายในศูนย์ที่มีบุคลากรที่มีความชำนาญให้บริการเช่น

1.1 หน่วยโสตทัศนศึกษา โรงเรียน/ศูนย์สื่อการศึกษาโรงเรียนจังหวัด

1.2 หน่วยบริการศึกษาเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย/ศูนย์สื่อศึกษานอกโรงเรียน

1.3 สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.4 หน่วยบริการการศึกษาทางไกล กศน.

2. ศูนย์สื่อศึกษาสำหรับกลุ่มโรงเรียน ศูนย์สื่อศึกษาประเภทนี้เป็นลักษณะรวบรวมกลุ่มของสถานศึกษาขึ้นมาที่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งที่เห็นว่าเหมาะสมและมีศักยภาพสูงทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยบุคลากรภายในศูนย์อาจจะมาจากโรงเรียนภายในกลุ่มหรือเป็นบุคลากรของโรงเรียนที่ศูนย์สื่อการศึกษาตั้งอยู่ก็ได้ การจัดศูนย์สื่อศึกษาลักษณะนี้จะเป็นการประหยัดงบประมาณ ประหยัด ค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังสามารถยกมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาให้ทัดเทียมกันได้

3. ศูนย์สื่อศึกษาทั่วไป ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสื่อทางการศึกษาทั่วไปบางที่เรียกว่า ศูนย์บริการกลาง (System Media Center) แต่ยังคงให้บริการแก่ บุคคลภายนอกได้ตามสมควร สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อทั่วไป เช่น

3.1 สถาบันเทคโนโลยีแห่งชาติ เพื่อให้บริการหน่วยงานต่างๆ อย่างกว้างขวาง ไม่จำกัดเฉพาะผู้รับบริการในกระทรวงใด

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษาของของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ฯลฯ
 ดังนั้นเมื่อมีการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาแล้ว สิ่งจำเป็นที่ต้องมีภายในศูนย์
 สื่อการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานและประกอบการเรียนการสอน คือ โสตทัศนวัสดุ
 อุปกรณ์ (Audio - Visual Material Equipment) ในการแบ่ง ประเภทของโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์
 นั้นแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ วัสดุและอุปกรณ์ ดังนี้

1. ประเภทอุปกรณ์

1.1 อุปกรณ์ประจำสำนักงาน

1.1.1 อุปกรณ์ประจำสำนักงานทั่วไป

- 1) โต๊ะ เก้าอี้
- 2) ตู้เก็บวัสดุ อุปกรณ์
- 3) ตู้เก็บเอกสาร
- 4) ชั้นวางของ
- 5) โต๊ะเขียนแบบ
- 6) เครื่องพิมพ์ดีดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 7) นาฬิกาแขวนผนัง
- 8) เครื่องมือสำหรับซ่อมแซมอุปกรณ์
- 9) รถเข็นอุปกรณ์

1.1.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในห้องสมุด

- 1) โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งศึกษาเป็นรายบุคคล
- 2) โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนั่งอ่านหนังสือเป็นกลุ่ม
- 3) โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับใช้ในการประชุม
- 4) เครื่องดูสไลด์
- 5) เครื่องบันทึกเสียงพร้อมหูฟัง
- 6) เครื่องเล่นแผ่นเสียง
- 7) เครื่องฉายไมโครฟิล์ม

1.2 อุปกรณ์การผลิต

1.2.1 อุปกรณ์ผลิตวัสดุกราฟิก

- 1) เครื่องฉีกแห้ง
- 2) เครื่องพิมพ์ดีด
- 3) เครื่องอัดสำเนา
- 4) ที่ตัดกระดาษ

5) เครื่องประดิษฐ์ตัวอักษร

1.2.2 อุปกรณ์สำหรับการผลิตภาพ

- 1) กล้องถ่ายภาพยนตร์ 16 ม.ม.
- 2) กล้องถ่ายรูปขนาด 35 ม.ม. พร้อมฟิลเตอร์ต่าง ๆ
- 3) เครื่องขยายรูปภาพและอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องมืด
- 4) เครื่องก๊อปปีภาพ และขาตั้งกล้อง
- 5) เครื่องตัดต่อฟิล์มภาพยนตร์
- 6) เครื่องตัดต่อเทป

1.2.3 อุปกรณ์สำหรับผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

- 1) กล้องถ่ายโทรทัศน์
- 2) เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์
- 3) ไฟชนิดต่าง ๆ
- 4) เครื่องมอนิเตอร์สำหรับโทรทัศน์
- 5) สายเคเบิลสำหรับส่งโทรทัศน์วงจรปิด
- 6) เครื่องบันทึกเสียงและห้องบันทึกเสียง

1.3 อุปกรณ์สำหรับใช้ในการให้บริการ

1.3.1 อุปกรณ์สำหรับบริการให้ยืม

- 1) เครื่องใช้ที่เป็นไฟฟ้า
- 2) เครื่องฉายภาพยนตร์ 16 ม.ม.
- 3) เครื่องฉายภาพทึบแสง
- 4) เครื่องฉายภาพข้ามศรีษะ
- 5) เครื่องฉายสไลด์
- 6) เครื่องฉายฟิล์มสตริป
- 7) เครื่องบันทึกเสียง
- 8) เครื่องเล่นแผ่นเสียงพร้อมหูฟัง
- 9) จอภาพ
- 10) กล้องถ่ายรูป

1.3.2 อุปกรณ์ประจำห้องโสตทัศนศึกษา ซึ่งอาจจัดเป็นห้องประชุมหรือห้องเรียน ควรมีอุปกรณ์เหล่านี้ประจำอยู่ในห้องโสตทัศนศึกษาด้วย ได้แก่

- 1) เครื่องฉายภาพข้ามศรีษะ
- 2) เครื่องฉายภาพทึบแสง

- 3) เครื่องฉายภาพสไลด์และฟิล์มสตริป
- 4) เครื่องฉายภาพยนตร์ 16 ม.ม.
- 5) เครื่องบันทึกเสียง
- 6) เครื่องขยายเสียง
- 7) จอภาพ

2. ประเภทวัสดุ

2.1 วัสดุประจำสำนักงาน

2.1.1 วัสดุประจำสำนักงานทั่วไป

- 1) วัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ ดินสอ น้ำหมึก ลวดเย็บกระดาษ
- 2) วัสดุงานบ้าน เช่น ผงซักฟอก ไม้กวาด ฯลฯ
- 3) วัสดุไฟฟ้า เช่น สายไฟ ฟิวส์ ฯลฯ

2.1.2 วัสดุที่ใช้ในห้องสมุด

- 1) วัสดุที่ใช้ทำบัตรรายการ
- 2) วัสดุที่ใช้ในการซ่อมสิ่งตีพิมพ์
- 3) วัสดุที่ใช้สำหรับการรับจ่ายวัสดุ เช่น ใบเสร็จรับเงินค่าปรับ

ใบจองวัสดุอุปกรณ์ สมุดจดสถิติต่าง ๆ

2.2 วัสดุสำหรับการผลิต

2.2.1 วัสดุที่ใช้สำหรับการผลิตวัสดุกราฟฟิก

- 1) แผ่นอซิเตทเพื่อทำภาพโปร่งใสต่าง ๆ
- 2) กระดาษขาวหลังเทา
- 3) กระดาษโรเนียว
- 4) ดินสอ น้ำหมึก ปากกา และสีต่าง ๆ
- 5) กาวชนิดต่างๆ

2.2.2 วัสดุที่ใช้ในการผลิตภาพถ่าย

- 1) ฟิล์มถ่ายรูปทั้งสีและขาวดำ
- 2) ฟิล์มสไลด์
- 3) ฟิล์มภาพยนตร์
- 4) น้ำยาสำหรับล้างและอัดขยายรูป
- 5) กระดาษอัดรูป
- 6) ม้วน วี ดี ทัศน์

2.2.3 วัสดุที่ใช้ในการบันทึกเสียง

- 1) เทปบันทึกเสียงแบบม้วน
- 2) เทปบันทึกเสียงแบบตลับ

2.3 วัสดุสำหรับบริการให้ยืม

2.3.1 วัสดุสิ่งพิมพ์ ได้แก่

- 1) หนังสือ ตำรา
- 2) หนังสืออ้างอิง
- 3) หนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนความรู้
- 4) นิตยสารและสิ่งพิมพ์
- 5) จุลสารและสิ่งพิมพ์อื่นๆ
- 6) ไมโครฟิล์ม
- 7) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)
- 8) วัสดุประกอบการค้นคว้า เช่น คู่มือครู และประมวลการสอน

2.3.2 โสตทัศนวัสดุ

- 1) เทปบันทึกเสียง
- 2) แผ่นเสียง
- 3) फिल्मภาพยนตร์
- 4) วี ดีทัศน์

2.3.3 ภาพและภาพถ่าย

- 1) ภาพชุด
- 2) फिल्मสตริป
- 3) สไลด์ขนาด 2 นิ้ว x 2 นิ้ว
- 4) ภาพยนตร์ 16 ม.ม.
- 5) ภาพโปร่งใส
- 6) แผนที่
- 7) ภาพพิมพ์

2.4 วัสดุอื่นๆ

2.4.1 ของจริง

2.4.2 ของตัวอย่าง

2.4.3 หุ่นจำลองและของเลียนแบบ

โดยสรุป ประเภทของสื่อการสอนที่ให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ศูนย์โสตทัศนศึกษา เป็นศูนย์ที่ให้บริการสื่อโสตทัศนโดยเฉพาะ ไม่รวมเอาสื่อวัสดุทางการศึกษาไว้ด้วย และศูนย์โสตทัศนวัสดุทางการศึกษา หรือศูนย์สื่อการศึกษา เป็นศูนย์ที่ให้บริการทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศน ส่วนมากจะอยู่ร่วมกับห้องสมุด มีสถานที่ วัสดุอุปกรณ์รวมทั้งบุคลากรใช้ร่วมกันกับหน่วยงานอื่น

1.6 บทบาทและหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา

เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นพบว่า มีนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา ดังนี้

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2532, น. 17) กล่าวถึงหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษาไว้ 6 ประการ ได้แก่

1. การจัดหาสื่อการสอนเพื่อบริการ
2. การบริการสื่อการสอน
3. การบำรุงรักษาสื่อการสอน
4. การประชาสัมพันธ์
5. การจัดกิจกรรมทางวิชาการ
6. การประเมิน

ศิริพงษ์ พยอมแย้ม (2533, น. 155) กล่าวว่า บทบาทหลักของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบไปด้วย 4 ประการ ดังนี้

1. งานห้องสมุด
2. งานโสตทัศนศึกษา
3. งานฝึกอบรมและการเรียนการสอน
4. งานพัฒนาการสอน

จริยา เหนียนเฉลย (2535) กล่าวถึงหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา โดยมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินงานทั้งหมด 12 ประการ ดังนี้

1. เป็นการให้บริการอำนวยความสะดวกในการผลิตสื่อการสอน สำหรับทั้งอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา
2. ช่วยในการเลือก และรวบรวมเนื้อหาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตร
3. เตรียมการเพื่อการใช้อย่างมีประสิทธิภาพของเนื้อหาการเรียนการสอน
4. เพื่อแนะนำผู้เรียนต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์ และเนื้อหา
5. เป็นการร่วมมือในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ระหว่างภาควิชาต่าง ๆ
6. เพื่องานวิจัยและพัฒนาโครงการ และประเมินผล

7. เพื่อช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในด้านการประเมินผล การเลือกและการใช้ประโยชน์ของสื่อที่เหมาะสมต่อความต้องการทางการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป
8. เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนในด้านของการพัฒนาความรู้ โดยใช้สื่อหลายรูปแบบ
9. เพื่อเปิดโอกาสแก่การเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นอิสระ
10. เพื่อปรับให้เข้ากันสำหรับการเรียนที่แตกต่าง
11. เพื่อเป็นการจัดทางเลือกแก่การเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสมกับการสอนธรรมดา

ในชั้นเรียน

12. เพื่อช่วยประหยัดในแง่การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่กระจัดกระจายอยู่ในแต่ละหน่วยงาน เพราะงานหรือความต้องการแต่ละหน่วยงานนั้นไม่เท่ากัน

นอกจากนี้ เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2548, น. 231) กล่าวว่าจากการวิเคราะห์งานหรือภารกิจของศูนย์สื่อการศึกษาสรุปได้ว่าบุคลากรศูนย์สื่อศึกษามีภารกิจที่สำคัญได้แก่

1. การจัดสื่อประเภทต่างๆ ไว้บริการ
2. การผลิตสื่อเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน
3. การจัดระบบ จัดเก็บ แยกหมวดหมู่และจัดทำทะเบียน
4. การบริการให้ยืมวัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์
5. การให้คำปรึกษา แนะนำการใช้และการผลิตสื่อ
6. การวิจัยและพัฒนา

โดยสรุป ไม่ว่าจะเป็ศูนย์สื่อการศึกษาในประเภทและรูปแบบใดย่อมมีบทบาทและกิจกรรมหลักที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นหน่วยงานกลางที่จัดตั้งขึ้นมาในหน่วยงานสถานศึกษาด้วยวัตถุประสงค์หลักเพื่อ การวางแผน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ พัฒนางานวิชาการเพื่ออำนวยความสะดวก สนับสนุนการเรียนการสอน การฝึกอบรมต่างๆแก่ครู อาจารย์ ตลอดจนนักเรียนและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้คำแนะนำด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนั้นงานบริการจึงจัดเป็นหัวใจสำคัญของศูนย์สื่อการศึกษา

1.7 การบริการของศูนย์สื่อการศึกษา

การบริการของศูนย์สื่อการศึกษา ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะในการจัดตั้งศูนย์สื่อศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์ คือ “การให้บริการ” การให้บริการนั้นเป็นการจัดบริการด้านการใช้ ให้ยืม การผลิต การสำเนา การเผยแพร่ความรู้และการให้สารสนเทศ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ, 2532, น. 24)

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการทางการศึกษากล่าวถึงการบริการของศูนย์สื่อการศึกษาไว้มากมาย ดังเช่น บุญเหลือ ทองเอี่ยม และ สุขสวัสดิ์ ภาชิต (2531, น. 69) กล่าวว่า งานการให้บริการต่างๆของศูนย์สื่อการศึกษา ควรมีดังนี้

1. การจัดทำแคตตาล็อก
2. การให้บริการยืม-สไลด์ทัศนศึกษา
3. การให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับสไลด์ทัศนศึกษา
4. การผลิตสื่อเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน
5. การรับจองวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ
6. การบริการรับ-ส่งสไลด์ทัศนศึกษา
7. การประสานงานระหว่างศูนย์สื่อการศึกษา
8. การเผยแพร่ผลงานของศูนย์สื่อการศึกษา
9. การให้ความช่วยเหลือครู/อาจารย์ผู้สอนและนักเรียน
10. การจัดและเก็บรักษาสไลด์ทัศนศึกษา
11. การทำสถิติและรายงาน
12. การจัดกิจกรรม นิทรรศการทางวิชาการ

จะเห็นได้ว่า งานการให้บริการของศูนย์สื่อศึกษานั้นมีหลากหลาย เป็นภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบและเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานภายในศูนย์สื่อการศึกษา เมื่อมีการให้บริการตามที่กล่าวมาข้างต้นก็ต้องคำนึงถึงการให้บริการที่ดีซึ่ง สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534, น. 61) กล่าวว่า การบริการที่ดีของศูนย์สื่อการศึกษาควรมีลักษณะ ดังนี้

1. การให้บริการที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนหรือสถาบัน
2. มีความคล่องตัวในการให้บริการ โดยมีระบบการควบคุม ตรวจสอบ และติดตาม เพื่อไม่ให้เกิดการสูญหาย
3. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้อย่างสมบูรณ์พร้อม
4. มีสื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ ครบและมีจำนวนมากพอกับความต้องการ
5. มีการวางแผนระยะยาว เพื่อเตรียมงบประมาณและเตรียมสิ่งที่จะให้บริการเพื่อไม่ให้เกิดการบกพร่องและให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้บริการในการใช้บริการจึงควรพยายามดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะดังกล่าวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะจะเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการใช้สื่อการสอนอย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้ สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2532, น. 24) กล่าวว่าในการให้บริการนั้นอาจจะกระทำได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การบริการอยู่กับที่ โดยวัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดอยู่ในศูนย์สื่อการศึกษา มีการตรวจสอบคุณภาพของสื่ออย่างถูกต้องและถูกระบบ เพื่อให้ได้สื่อที่มีคุณภาพไว้คอยบริการ การให้บริการลักษณะนี้ ผู้ขอบริการจะต้องมาติดต่อด้วยตนเองที่ศูนย์สื่อการศึกษา

2. การบริการเคลื่อนที่ เป็นการให้บริการสื่อแบบหมุนเวียนออกไปตามโรงเรียนต่างๆและนำกลับมาที่เดิม มีการจัดระบบการหมุนเวียน การนำกลับอย่างถูกวิธี การจัดทำในลักษณะนี้ จะคล้ายกับห้องสมุดเคลื่อนที่และมีการประชาสัมพันธ์ไปด้วย

นอกจากนี้ เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2548, น. 231-235) กล่าวว่า ศูนย์สื่อการศึกษาไม่ว่าจะจัดอยู่ในรูปแบบใดก็ตามจะมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญดังนี้

1. ด้านบริหาร โดยต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายและภารกิจต่างๆ ให้ครอบคลุมงานหรือสิ่งที่ต้องทำ การจัดดำเนินงาน การจัดบุคลากร การนิเทศ การติดต่อประสานงาน การทำงานประมาณ การกำหนดมาตรฐานของงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. ด้านการบริการเป็นภารกิจของศูนย์สื่อการศึกษาที่นำโครงการต่างๆ ออกสู่กลุ่มเป้าหมาย เช่นบริการด้านการจัดสื่อ บริการด้านการใช้สื่อ ด้านการบำรุงรักษา ด้านการให้คำปรึกษา ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการเรียนด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งแนวทางในการกำหนดภารกิจด้านการบริการควรสะท้อนปรัชญาที่ยึดความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก

3. ด้านการผลิตสื่อ บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านนี้จะต้องรับผิดชอบให้มีการออกแบบเพื่อผลิตสื่อตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น ผลิตสื่อประเภทกราฟฟิก บทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอน แผ่นใส สไลด์ ฯลฯ

4. ด้านวิชาการ ศูนย์สื่อการศึกษา ต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้าพัฒนาและเผยแพร่ผลงาน สร้างนวัตกรรมใหม่เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อ จัดการศึกษอบรม การเผยแพร่ความรู้ การประเมินคุณภาพสื่อ การประเมินการบริการ เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วฝ่ายวิชาการยังต้องวิจัยและพัฒนาสื่อการศึกษาทั่วไปและวิจัยสื่อรวมถึงการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ฉะนั้นบุคคลฝ่ายนี้ จึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีความชำนาญทั้งด้านการศึกษา ด้านการวิจัยและมีความรู้ทางเทคโนโลยีทางการศึกษา

5. ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีการหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเป็นสำคัญในการจัดหาสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเนื้อหาแต่ละวิชาตามความจำเป็นให้เพียงพอและยังมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือแก่ครูอาจารย์ในด้านต่างๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. ด้านกิจกรรมอื่น เช่นมีบทบาทและหน้าที่ประชาสัมพันธ์สถาบันต่อชุมชนจัดนิทรรศการหรือจัดแสดงความก้าวหน้าต่างๆ ศูนย์สื่อการศึกษาควรมีกิจกรรมเพื่อให้ความรู้แก่สังคมและจัดแสดงหรือสาธิตนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับผู้สนใจ

โดยสรุป ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูสอนระดับประถมศึกษา ควรมีกิจกรรมในการให้บริการด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความต้องการประเภทของสื่อการศึกษา

2. ความต้องการบริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา
3. ความต้องการการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา
4. ความต้องการการบริการให้คำแนะนำบริการปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา
5. ความต้องการระเบียบการยืมสื่อการสอน
6. ความต้องการมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา
7. ความต้องการการเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา
8. ความต้องการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอน

2. ความต้องการ

ความต้องการที่เป็นแรงจูงใจนั้น มีนักการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ให้แนวคิดดังนี้ มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Motivation) ได้กล่าวเกี่ยวกับความต้องการ ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความต้องการที่ขาดแคลนและแรงจูงใจที่มุ่งสนองความต้องการเบื้องต้น ซึ่งยังบกพร่องอยู่ (Deficiency Needs and Deficiency Motivation)
 - 1.1 ความต้องการทางสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เช่น ต้องการอาหาร น้ำดื่ม เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และความต้องการทางเพศ มนุษย์ต้องต่อสู้ดิ้นรน เพื่อสนองความต้องการขั้นนี้ก่อน จึงจะมีความต้องการขั้นอื่นตามมา
 - 1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อความต้องการทางสรีระวิทยาได้รับการตอบสนองแล้ว ก็มีความต้องการขั้นต่อไป คือ ความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต
 - 1.3 ความต้องการความรักและการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Love and Belonging Needs) ความต้องการขั้นนี้เป็นลักษณะของความต้องการอยากมีเพื่อน มีคนรักใคร่ชอบพอ บุคคลที่มีความต้องการขั้นนี้ จะนำพฤติกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมายเพื่อจะทำให้รู้จักว่ามนุษย์ไม่ได้อยู่คนเดียวโดดเดี่ยว อ้างว้าง หรือถูกทอดทิ้ง
 - 1.4 ความต้องการมีเกียรติและศักดิ์ศรี (The Esteem Needs) ความต้องการขั้นนี้เป็นความต้องการของมนุษย์เกือบทุกคนในสังคม ลักษณะที่แสดงถึงความต้องการขั้นนี้ เช่น ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลอื่น ต้องการเกียรติยศชื่อเสียง หรือความภาคภูมิใจ เมื่อประสบความสำเร็จ

2. ความต้องการและแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ระดับสูง (Growth Needs and Growth Motivation)

2.1 ความต้องการพัฒนาตนเองไปสู่ระดับที่สมบูรณ์ที่สุด คือ ต้องการแสดงความเป็นจริงแห่งตน (Self-Actualization) เน้นถึงความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนให้เต็มที่ ถือว่าเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์

2.2 ความต้องการมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งใหม่ ๆ (Cognitive Needs) ถ้าความต้องการได้รับการขัดขวาง จะทำให้บุคคลประสบความคับข้องใจ อาจมีอาการเบื่อหน่าย และรู้สึกท้อถอยในชีวิต

2.3 ความต้องการซาบซึ้งในสุนทรียะ (Aesthetic Needs) ความต้องการขั้นนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าความต้องการขั้นต้น ๆ ไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะกับบุคคลบางคนเท่านั้น

โดยสรุป ความต้องการของมนุษย์แบ่งเป็นความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจและความต้องการทางด้านสังคมและปัจจัยต่างๆ สามารถตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย และสังคมของสมาชิกภายในกลุ่มได้ ตามความต้องการเบื้องต้นที่ยังบกพร่องอยู่ และความต้องการที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ระดับสูงจะเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มร่วมมือร่วมใจกันดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุความต้องการของตนเอง และจะมีผลทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายได้

3. ครูประถมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาซึ่งถือว่าสำคัญที่สุด เพราะเป็นหน่วยปฏิบัติที่นำเอานโยบายมาสู่ภาคปฏิบัติโดยตรง คุณภาพของนักเรียนจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นหลัก วิจิตร ศรีสอาน (2519, น. 24-28) กล่าวว่า โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยทางสังคม มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. องค์ประกอบทางวิชาการ เพราะโรงเรียนได้รับมอบหมายจากสังคมให้มีหน้าที่พัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้น ให้มีความรู้ความสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ มีศีลธรรม จรรยา มีระบบค่านิยมที่ดี และเหมาะสมสำหรับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ปัจจัยที่ส่งเสริมในการพัฒนาบุคคลให้เป็นไปตามแนวทางที่สังคมต้องการ ได้แก่ หลักสูตรการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ได้แก่ ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในโรงเรียน บุคคลดังกล่าวมีความแตกต่างกัน การแสดงออกหรือการปฏิบัติต่าง ๆ มีผลกระทบต่อการศึกษา เพราะระบบพฤติกรรมที่แสดงออกโดยครูและนักเรียนเป็นเครื่องวัดโรงเรียน

3. องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง การจัดระบบการบริหาร อาคารสถานที่ บริเวณ และสิ่งกีดขวางในโรงเรียน การสอนต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน ตลอดจนการนำ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้

3.1 ลักษณะครูที่ดีตามเกณฑ์ประเมินสรรหาครูดีเด่นของคุรุสภา

คุณลักษณะของครูดีเด่นของคุรุสภานั้น คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาได้ กำหนดเกณฑ์คุณลักษณะของครูไว้ดังต่อไปนี้

1. ด้านจรรยาบรรณและคุณธรรม จะต้องเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม เมตตา กรุณา รับผิดชอบงานและตรงต่อเวลา มีความรักและเอาใจใส่ต่อศิษย์ มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่น่า ไว้วางใจ รักษาความลับของศิษย์ และมีความศรัทธาต่อวิชาชีพครูอย่างมาก

2. ด้านบุคลิกภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ มีท่วงท่าวาจาสุภาพเรียบร้อย มีกิริยามารยาทดี ประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดี แก่ศิษย์ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี เยี่ยมต่อบุคคลทั่วไปและมีความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว

4. ด้านความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน จะต้องเป็นผู้มีลักษณะเป็นผู้นำ โดย ผลงานหรือโครงการที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาชุมชน และให้ความร่วมมือ อย่างดีต่อชุมชนเพื่อประโยชน์ให้แก่ชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ชาวบ้านในท้องถิ่นจัดขึ้น มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้เป็น อย่างดี ประชาชนให้ความศรัทธาและนับถือเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไป

5. ด้านธุรการ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจในงานธุรการ เช่น จัดทำระเบียบให้ เรียบร้อยเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ จัดทำบัญชีเรียกชื่อ รายงานผลการเรียนการสอน

6. ด้านอุปนิสัย จะต้องเป็นผู้ที่มีอุปนิสัยเป็นที่รักของศิษย์ และบุคคลทั่วไป มี อารมณ์ดี และมีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี

7. ด้านสุขภาพอนามัย จะต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อสุขภาพของ ตน ให้เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

8. ด้านความเสียสละ จะต้องเป็นผู้ใช้เวลาให้กับงานสอน เสียสละกำลังกาย กำลัง ทรัพย์เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา

3.2 ลักษณะที่ดีของ ครูสอนโรงเรียนประถมศึกษา

การสอนเป็นงานที่ยากยิ่งเพราะครูต้องทำงานกับคน ซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนมาก ครูประถมศึกษาที่ดีจึงมีลักษณะและบทบาทหลายอย่าง บันลือ พลฤกษ์วัน (2519, น. 78-80) กล่าวว่า ครูที่จะสามารถส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนประถมศึกษาได้ดีควรมีลักษณะและบทบาทพอสรุปได้ดังนี้

1. ครูประถมศึกษาควรเป็นผู้รักเด็ก ชอบอยู่ใกล้ชิดกับเด็ก มีเมตตากรุณา อดทนต่อคำถามต่างๆ ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์เย็น พร้อมทั้งจะรับฟังและให้อภัยแก่เด็กเสมอ ฯลฯ
2. ครูประถมศึกษาควรสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเองในห้องเรียน จัดห้องเรียน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นที่น่าสนใจ ทำความอยากรู้อยากเห็น และความสะดวกสบายในการเรียนรู้
3. ครูประถมศึกษาควรรู้จักใช้การยกย่องชมเชย และสร้างความมั่นใจในตนเองให้แก่เด็กนักเรียน อีกทั้งหลีกเลี่ยงการตำหนิ หรือประจาน
4. ครูประถมศึกษาควรให้ความสนใจกิจกรรมที่นักเรียนกระทำอยู่ หากนักเรียนมีปัญหาก็ได้ให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมต่อไป อีกทั้งจะได้มีโอกาสสังเกตและศึกษาพฤติกรรมของนักเรียน อันจะเป็นประโยชน์ในการประเมินไปพร้อม ๆ กันด้วย
5. ครูประถมศึกษาควรจัดประสบการณ์และกิจกรรมใหม่ ๆ ให้แก่นักเรียนของตนเองอยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการเรียนยิ่งขึ้น
6. ครูประถมศึกษาควรเป็นผู้นำที่ดีในการปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การใช้คำพูด การตรงต่อเวลา ความประณีตบรรจง
7. ครูประถมศึกษาควรทำหน้าที่กระตุ้น และส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้แสดงออก
8. ครูประถมศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในการทำงาน จัดให้มีกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคลควบคู่กันไปเสมอ

โดยสรุป การดำเนินกิจกรรมการสอน ครูควรรู้จักบทบาทของตนเองอย่างแจ่มแจ้ง ทำหน้าที่เหมาะสม ต้องคอยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและบรรยากาศการเรียนที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และครูต้องคอยช่วยแก้ปัญหาให้ผู้เรียน ครูจึงควรมีความเป็นมิตรเป็นกันเองกับนักเรียนเสมอ

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นหน่วยงานภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด ประกอบไปด้วย

- 4.1 กลุ่มอำนวยการ
- 4.2 กลุ่มบริหารงานบุคคล
- 4.3 กลุ่มนโยบายและแผน
- 4.4 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
- 4.5 กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลกาจัดการศึกษา
- 4.6 กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน

ความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ ในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอแก้งคร้อ อำเภอคอนสาร อำเภอบ้านแท่น และอำเภอภูเขียว มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

หมู่ 1 อ.ภูเขียว อำเภอ ภูเขียว จังหวัด ชัยภูมิ 36110

กรอบทิศทางการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1. วิสัยทัศน์

“การศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ภายในปี 2558”

2. พันธกิจ

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

2.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

2.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

3. ค่านิยม

“มุ่งคุณภาพ มั่นคุณธรรม ถ้าคุณค่า ด้วยพลังศรัทธาทั้งองค์กร”

4. เป้าประสงค์

4.1 นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและได้สมดุล และนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ

4.2 ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค

4.3 ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

4.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีประสิทธิภาพและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

4.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บูรณาการการทำงานเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมกระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สถานศึกษา

5. กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท

กลยุทธ์ที่ 2 ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องจากผลงานวิจัยในประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญการวิจัยที่เกี่ยวกับศูนย์สื่อการสอน ในที่นี้รวมถึง ศูนย์วิทยบริการ และศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ได้ดังนี้

ดวงสุดา แสงสุดา (2542) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบศูนย์วิทยบริการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในภาคเหนือตอนบน โดยทำการศึกษาห้องสมุดประชาชนในภาคเหนือตอนบนจำนวน 76 ศูนย์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่บรรณารักษ์ และผู้บริหารจากศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอจำนวน 8 ศูนย์ และสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อีก 76 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดโครงสร้างองค์กรควรจัดเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่ งานบริหาร งานบริการ และงานเทคนิค
 2. การวางแผนและจัดสถานที่ของศูนย์ควรมีสถานที่ยืม-คืน ตรวจเช็ค ซ่อมบำรุง เก็บสื่อพื้นที่สำหรับทำงานของบุคลากร พื้นที่สำหรับศึกษาสื่อโสตทัศน มุมวารสาร มุมเด็ก และพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต พื้นที่จัดแสดงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 3. การบริการควรเปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 8.30 น. ถึง 20.00 น. และบริการยืม-คืนหนังสือทั้งภายในและระหว่างศูนย์วิทยบริการ บริการใช้สื่อการศึกษาที่ทันสมัย บริการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต บริการให้คำแนะนำการใช้ศูนย์ บริการรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เปิดเทปวีดิทัศน์ บริการห้องสมุดเสียง เป็นสถานที่ค้นคว้าเรียนรู้ และเป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น
 4. การจัดกิจกรรมภายในศูนย์ ควรจัดนิทรรศการความรู้ ข่าวสาร วันสำคัญต่าง ๆ จัดมุมศิลปะวัฒนธรรม ศาสนา และวรรณกรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน แนะนำหนังสือใหม่ จัดกิจกรรมร่วมมือกับสถาบันและองค์กรต่าง ๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการค้นหาข้อมูลโดยผ่านสื่อ จัดอบรมครูนักเรียนเกี่ยวกับสื่อที่ทันสมัย เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต จัดฉายวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมความรู้ เป็นต้น
 5. งบประมาณควรได้รับจากรัฐบาลอย่างเพียงพอ และควรได้รับงบจากองค์กรเอกชนและผู้จัดสรรทรัพยากรจัดประเภทสื่อควรมีทั้งสื่อตีพิมพ์และสื่อไม่ตีพิมพ์
- ฉวีวรรณ ตันติแก้วประโยชน์ (2543) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ เห็นด้วยว่า โรงเรียนนายร้อยตำรวจควรสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมีความคิดเห็นในเรื่อง ต้องการให้มีการจัดทำปฏิทินล่วงหน้าในแต่ละภาคการศึกษา แต่มีความคิดเห็นต่างกันในเรื่อง ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาจะสังกัดอยู่กับหน่วยงานใด อาจารย์และเจ้าหน้าที่มีสภาพการดำเนินงาน ด้านการบริการเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนในระดับมาก ส่วนด้านการจัดหาเทคโนโลยีทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์และการบำรุงรักษาเทคโนโลยีทางการศึกษา จะมีสภาพต่างกัน อาจารย์มีความต้องการด้านอุปกรณ์สำหรับการบริการสูงสุด และเจ้าหน้าที่มีความต้องการด้านอุปกรณ์ประจำสำนักงานสูงสุด อาจารย์และเจ้าหน้าที่มีสภาพปัญหาเช่นเดียวกัน คือ เรื่องงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ เห็นด้วยว่า ชีตความสามารถของแผนกโสตทัศนศึกษาและงานเทคโนโลยีทางการศึกษามีจำกัด ควรมีการเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในงานเฉพาะด้าน
- สามารถ คงศรี (2545) ได้ทำการศึกษารูปแบบศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมืองนครปฐมทุกแห่ง มีการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อบริการสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครู-อาจารย์ทุกโรงเรียน ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานแต่ไม่เพียงพอกับความต้องการ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนที่มีอยู่ให้ครูรับทราบ สื่อที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ มีไม่เพียงพอและอยู่กระจัดกระจายตามสายชั้นต่าง ๆ ไม่มีครูที่จบการศึกษาสาขาโสตทัศนศึกษาเข้ามาทำหน้าที่โดยเฉพาะ

2. รูปแบบศูนย์สื่อการศึกษา มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านนโยบาย วัตถุประสงค์ อำนาจความเสถียร จัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์สื่อการศึกษาต้องเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน อยู่ในความดูแลของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ฝ่ายงานประชาสัมพันธ์ ฝ่ายงานเทคนิค ฝ่ายงานบริการ ฝ่ายงานซ่อมบำรุงและฝ่ายงานวิชาการ อาคารสถานที่ตั้งเป็นเอกเทศไม่รวมกับห้องสมุด อยู่กึ่งกลางของอาคารเรียนทั้งหมด สามารถขยายได้ในอนาคต มีการจัดแบ่งพื้นที่ภายในศูนย์สื่อออกเป็นบริเวณต่าง ๆ ดังนี้ คือ บริเวณจัดเก็บวัสดุสื่อการสอนใช้จัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การสอน บริเวณผลิตสื่อการสอน บริเวณให้บริการยืม-คืน บริเวณที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ บริเวณศึกษารายบุคคล บริเวณจัดนิทรรศการและประชาสัมพันธ์ บริเวณบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และบริเวณส่วนทดลองสื่อก่อนให้บริการงบประมาณในการบริหารงาน ได้มาจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ผู้ที่เป็นหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษาหรือโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะ

ปิยะตา ทองประสิทธิ์ (2551) ได้ศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูระดับประถมศึกษามีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 8 ด้าน พบว่า (1) ด้านประเภทของสื่อการศึกษาควรเน้นการจัดหาสื่อเสียง (2) ด้านการบริการผลิตสื่อการสอนควรเน้นการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน (3) ด้านการให้บริการวิชาการควรเน้นการจัดฝึกอบรมการใช้งานสื่อการสอน (4) ด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาควรเน้นด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน (5) ด้านระเบียบการยืมสื่อการสอนควรเน้นการชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการยืม / จองสื่อการสอน (6) ด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษาควรกำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกสื่อการสอนที่ชัดเจน (7) ด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการสอนควรมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการเชื่อมโยงที่ชัดเจน และ (8) ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนควรมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอนสำหรับการเรียนการสอน

ดร.ณิ อธิสุวรรณ (2554) ได้ศึกษา ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร และครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ (1) ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ปรัชญา มุ่งพัฒนาสื่อการศึกษา พัฒนาครูเพื่อการพัฒนาการศึกษา ปณิธาน มุ่งเน้นด้านการจัดหา บริการ เผยแพร่ข้อมูล และการจัดเก็บทำทะเบียนสื่อเพื่อเตรียมพร้อมบริการ พันธกิจ เป็นแหล่ง กลางในการรวบรวม จัดเก็บ การให้บริการ การจัดหา การซ่อมแซมสื่อการสอน ให้คำปรึกษา และการเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากร (2) โครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วย งานธุรการ ต้องการ ด้านการเงินและงบประมาณ งานวิชาการ ต้องการจัดฝึกอบรม และงานจัดหา ผลิต และบริการสื่อ ต้องการการจัดหาสื่อ และบริการยืม คิน (3) การจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อ ต้องการเจ้าหน้าที่งาน ธุรการด้านการเงินและงบประมาณ งานวิชาการต้องการนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และ งานจัดหา ผลิตบริการสื่อ ต้องการเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาและผลิตสื่อ (4) ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อ ต้องการให้มีการจัดตั้งเป็นเอกเทศ (5) ด้านให้บริการ ต้องการบริการ การผลิตและให้บริการสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ และ (6) ด้านระเบียบการยืมสื่อ ต้องการยืมครั้งละ 4 ชิ้น ด้วยตนเอง ให้ยืม-คืนสื่อ จำนวน 5-7 วัน

อธิปต์ย์ ภูมิทอง (2554) ได้ศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูระดับ ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 8 ด้าน พบว่า (1) ด้านประเภทของสื่อการศึกษา ควรเน้นการจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (2) ด้านการบริการผลิตสื่อการสอนควรเน้นการให้บริการให้ คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน (3) ด้านการให้บริการวิชาการควรเน้นการให้บริการ ของศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้รายบุคคล (4) ด้านการให้บริการคำแนะนำ ปรึกษาควรเน้นด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน (5) ด้านระเบียบการยืมสื่อการสอนควร กำหนดช่วงเวลาการเปิดให้บริการให้เหมาะสม (6) ด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ของศูนย์สื่อการศึกษาควรกำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกสื่อการสอนที่ชัดเจน (7) ด้านการ เชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการสอนควรมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการเชื่อมโยงที่ชัดเจน และ (8) ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนควรหาทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้สื่อ การสอนสำหรับการเรียนการสอน

จิรภรณ์ ศรีสุวรรณ (2555) ได้ศึกษา ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครู สังกัดโรงเรียนขยายโอกาส เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี

เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า (1) ด้านประเภทของสื่อการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสื่อการศึกษาการสอนมากที่สุด (2) ด้านการบริการผลิตสื่อการสอน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสื่อการศึกษาการสอนมากที่สุด มีความต้องการการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด (3) ด้านความต้องการ การให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษาค้นคว้าการเรียนรายบุคคล มากที่สุด (4) ด้านความต้องการ การให้บริการคำแนะนำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่ามีความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบของการให้คำแนะนำและปรึกษาของศูนย์สื่อศึกษามากที่สุด (5) ด้านระเบียบการยืมสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า มีความต้องการเกี่ยวกับ วิธีกรยืม/การจองสื่อการสอน มากที่สุด (6) ด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดหาสื่อและอำนวยความสะดวก มากที่สุด (7) ด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเกี่ยวกับความจำเป็นด้านการเชื่อมโยงกับศูนย์สื่อการศึกษาอื่นๆ มากที่สุด (8) ด้านความต้องการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและจัดหาสื่อการสอนมากที่สุด

โดยสรุป จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ สรุปได้ว่า มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับประเภทของสื่อการเรียนการสอน บริการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน มีการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน และพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องจากผลงานวิจัยต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญการวิจัยที่เกี่ยวกับศูนย์สื่อการสอนได้ดังนี้

เอบโดเลอร์-โชว์เลอร์ เคทเทอร์รีน (Abdoler-Shroyer, Katherine, 1999) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาตารางการใช้งานห้องสมุดสื่อการสอน (Library Media Centers) ที่เหมาะสมของ Missouri Combined K-12 Schools กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนของโรงเรียนในท้องถิ่น โดยนำเสนอรูปแบบตารางการใช้งานเป็น 2 รูปแบบ คือนักเรียนชั้นประถม และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดสื่อการสอนสามารถให้บริการนักเรียนได้ 88% ของพื้นที่ที่รับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ตารางการใช้บริการห้องสมุดสื่อการสอนของนักเรียนชั้นประถมของโรงเรียนไม่ควรกำหนดระยะเวลาของการเข้ามาใช้บริการ ควรให้นักเรียนได้เข้ามาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นการฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น จากการสำรวจพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาควรมีตารางการใช้สื่อการสอนทุกสัปดาห์ ในทางตรงกันข้าม 83 % ของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า

ตารางการใช้งานของนักเรียนชั้นมัธยมควรมีการยืดหยุ่น โดยอาจจะไม่จำเป็นต้องจัดตารางให้นักเรียนเข้ามาใช้ห้องสมุดสื่อการสอนทุกสัปดาห์ก็ได้

โตเปอร์สกี เนลส์ (Neil F. Toporski, pp. 1999) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของศูนย์วิทยบริการและสื่อมัลติมีเดียนานาชาติ The International Multimedia Resource Center (IMRC) แห่งมหาวิทยาลัย Lehigh จุดประสงค์ของศูนย์นี้เพื่อให้บริการทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา และสื่อมัลติมีเดียเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนทางด้านวัฒนธรรมต่างประเทศ การเรียนภาษา ทั้งในด้านทักษะการฟัง อ่าน และพูด วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาว่า 1. ศูนย์ IMRC สามารถสนับสนุนให้ภาควิชาต่าง ๆ มีการนำนวัตกรรมการศึกษามาใช้ในการสอนหรือไม่ 2. การทำงานของ IMRC มีการนำเอานวัตกรรมการศึกษามาใช้เพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจได้มากขึ้นหรือไม่ ผลการวิจัยสรุปว่า ศูนย์ IMRC มีการประยุกต์เอาหลักการ Constructivism และการเรียนรู้แบบร่วมมือกันมาใช้ในการบริการ บุคลากรในศูนย์มีการให้คำแนะนำและพัฒนาสิ่งแวดล้อมในศูนย์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยตลอด ผู้วิจัยสรุปว่า การนำหลักการ Constructivism มาใช้จะทำให้การเรียนรู้ นวัตกรรมการศึกษาของนักศึกษาเกิดความง่ายขึ้น

โดยสรุป จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการให้นักเรียนฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น สามารถสนับสนุนให้ภาควิชาต่าง ๆ มีการนำนวัตกรรมการศึกษาใช้ในการสอนและนำเอานวัตกรรมการศึกษามาใช้เพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจได้มากขึ้นโดยเกิดการเรียนรู้โดยตลอด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุม (1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีโรงเรียนจำนวน 268 โรงเรียน ครูจำนวน 2,635 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ตามตาราง Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 345 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีสัดส่วนของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ
ขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียนมากกว่า 1,501 คน)	58	20	2.20
ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 601 - 1,500 คน)	106	40	4.02
ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 - 600 คน)	1,129	130	42.85
ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน)	1,342	155	50.93
รวม	2,635	345	100.0

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สอนในกลุ่มสาระ ขนาดโรงเรียนที่สอน ระยะเวลารับราชการ ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาและความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 2 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 ด้านการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

2.2 ด้านการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดตั้งการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 1 ข้อ

2.1 กำหนดสิ่งที่จะสอบถาม เกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 2 ด้าน ประกอบด้วย

2.1.1 ด้านการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านประเภทของสื่อการศึกษา จำนวน 4 ข้อ (2) ด้านการให้บริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 7 ข้อ (3) ด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 3 ข้อ (4) ด้านการบริการให้คำแนะนำบริการปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 3 ข้อ

2.1.2 ด้านการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการให้บริการการใช้ศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 4 ข้อ (2) ด้านมาตรฐานการด้านการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 6 ข้อ (3) ด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 1 ข้อ (4) ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอน จำนวน 4 ข้อ (5) ด้านสถานที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา 3 ข้อ และ (6) ด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 4 ข้อ

2.2 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	ความต้องการระดับมากที่สุด
4	ความต้องการระดับมาก
3	ความต้องการระดับปานกลาง
2	ความต้องการระดับน้อย
1	ความต้องการระดับน้อยที่สุด

2.4 สร้างแบบสอบถาม โดยเอาแนวคิดมาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สอนในกลุ่มสาระ ขนาดโรงเรียนที่สอน ระยะเวลารับราชการ ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาและความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 10 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านประเภทของสื่อการศึกษา จำนวน 4 ข้อ (2) ด้านการให้บริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 7 ข้อ (3) ด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 3 ข้อ (4) ด้านการบริการให้คำแนะนำบริการปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 3 ข้อ (5) ด้านการให้บริการใช้ศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 4 ข้อ (6) ด้านมาตรฐานการด้านการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 6 ข้อ (7) ด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 1 ข้อ (8) ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอน จำนวน 4 ข้อ (9) ด้านสถานที่ที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา 3 ข้อ และ (10) ด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดตั้งการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 1 ข้อ

2.5 ตรวจสอบและปรับแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและพิจารณาข้อคำถามรายด้านเพื่อให้ข้อคำถามครอบคลุมประเด็นวิจัยมากขึ้น

2.6 ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดผลประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ในภาคผนวก ก)

การหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญจากการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย

IOC คือ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร
เกณฑ์

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

โดยผู้ทรงคุณวุฒิทำการทดสอบความถูกต้องรวมทั้งครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวัด และตรวจสอบข้อคำถามทุกข้อให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ภาษาที่ใช้ชัดเจนแจ่มแจ้ง เข้าใจ ตรงกัน เกณฑ์การให้คะแนนมีความแน่นอนเหมาะสม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องกันสามารถนำไปใช้ได้ พบว่า ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 (ภาคผนวก ข)

2.7 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

2.7.1 เพิ่มข้อคำถามในเรื่องความต้องการด้านประเภทของสื่อการศึกษาในเรื่องสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.7.2 ปรับข้อความให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จากการเรียนการสอน เปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนสมัยใหม่

2.7.3 เปลี่ยนข้อความให้สมบูรณ์ถูกต้อง

2.8 เลือกข้อคำถามที่ได้ทดลองใช้ กับครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้พิจารณาโรงเรียนที่มีความเหมาะสม คือ โรงเรียนบ้านหนองตะไก่อ โรงเรียนบ้านห้วยทราย และโรงเรียนชุมชนชนวนวิทยา จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 12-13 พฤษภาคม 2558 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจภาษา ข้อความที่ใช้ และเข้าใจข้อคำถามทุกข้อในแบบสอบถามเป็นอย่างดี

2.9 นำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา โดยใช้สูตรของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 (ภาคผนวก ค)

2.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ หลังจากปรับปรุงและเลือกข้อคำถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอ จึงนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้สอบถามกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก ง)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

3.1 ขอความร่วมมือด้วยการทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือให้ครูตอบแบบสอบถาม และขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 345 ฉบับ โดยเจ้าหน้าที่ของของผู้วิจัย และให้โรงเรียนรวบรวมส่งทางไปรษณีย์ และรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.3 วัน เวลา ในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2558 - มิถุนายน 2558

3.4 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 345 ฉบับ มีความสมบูรณ์ 345 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีการทางสถิติ ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ โดยสูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบ}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจอห์น ดับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คานัน (John W. Best and James V. Kahn) ดังนี้ (Best, John W. and Kahn, James V., 1993) ซึ่งมีสูตรดังนี้

4.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการหาระดับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครู ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยใช้คอมพิวเตอร์คำนวณ ใช้สูตรดังนี้

การหาค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถามระดับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครู
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ย
ตามแนวคิดของริเคอร์ (Likert Rating Scale) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง	ความต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายถึง	ความต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ความต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	ความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	ความต้องการน้อยที่สุด

4.2.2 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้ (Lefferty, Peter and Rowe, Julain, 1995)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S^2	คือ	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	คือ	ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทั้ง n จำนวน
	$\sum X$	คือ	คะแนนดิบ
	n	คือ	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่องความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตามทัศนะของครูในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สอนกลุ่มสาระ ขนาดโรงเรียน ระยะเวลาที่รับราชการ ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา รายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 345)

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	98	28.41
	หญิง	247	71.59
	รวม	345	100
2	อายุ		
	21-30 ปี	32	9.28
	31-40 ปี	80	23.19
	41-50 ปี	93	26.96
	51 ปีขึ้นไป	140	40.58
	รวม	345	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3	วุฒิการศึกษาสูงสุด		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	1.45
	ปริญญาตรี	312	90.43
	ปริญญาโท	26	7.54
	สูงกว่าปริญญาโท	2	0.58
รวม		345	100
4	สอนกลุ่มสาระ		
	ภาษาไทย	82	23.77
	คณิตศาสตร์	72	20.87
	สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	25	7.25
	ศิลปะ	17	4.93
	ภาษาต่างประเทศ	36	10.43
	วิทยาศาสตร์	54	15.65
	สุขศึกษา และพลศึกษา	35	10.14
	การงานและเทคโนโลยี	24	6.96
รวม		345	100
5	ขนาดโรงเรียน		
	ขนาดเล็ก	105	30.43
	ขนาดกลาง	185	53.62
	ขนาดใหญ่	45	11.70
	ขนาดใหญ่พิเศษ	10	2.90
รวม		345	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
6	ระยะเวลาที่รับราชการ		
	ต่ำกว่า 6 ปี	49	14.20
	7-10 ปี	64	18.55
	11-15 ปี	57	16.52
	16-20 ปี	40	11.59
	21 ปีขึ้นไป	135	39.13
	รวม	345	100
7	ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา		
	ไม่เคยได้รับการศึกษา ฝึกอบรม สัมมนา หรือ มีประสบการณ์ด้านนี้เลย	50	14.49
	สำเร็จการศึกษาด้านศูนย์สื่อการศึกษา โดยตรง	28	8.12
	เคยได้รับการฝึกอบรมและสัมมนา ด้านศูนย์ สื่อการศึกษา	180	52.17
	ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราด้วยตนเอง ด้านศูนย์สื่อการศึกษา	50	14.49
	ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง	37	10.72
	รวม	345	100
8	ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา		
	มากที่สุด	208	60.29
	มาก	120	34.78
	ปานกลาง	0	0
	น้อย	0	0
	น้อยที่สุด	0	0
	รวม	345	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด จำนวน 345 คน

- 1) จำแนกตามเพศ เพศหญิง ร้อยละ 71.59 เพศชาย ร้อยละ 28.41
- 2) จำแนกตามอายุ 51 ปีขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ 40.58 รองลงมาอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 26.96 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 23.19 อายุ 21-30 ปี ร้อยละ 9.28 ตามลำดับ
- 3) จำแนกตามวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 90.43 รองลงมาปริญญาโท ร้อยละ 7.54 ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 1.45 สูงกว่าปริญญาโท ร้อยละ 0.58 ตามลำดับ
- 4) จำแนกตามสอนกลุ่มสาระ ภาษาไทยมากที่สุด ร้อยละ 23.77 รองลงมาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 20.87 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 15.65 ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 10.43 สุขศึกษา พลศึกษา ร้อยละ 10.14 สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ร้อยละ 7.25 การงานและเทคโนโลยี ร้อยละ 6.96 และศิลปะ ร้อยละ 4.93 ตามลำดับ
- 5) จำแนกตามขนาดโรงเรียน ขนาดกลางมากที่สุด ร้อยละ 53.62 รองลงมาขนาดเล็ก ร้อยละ 30.43 ขนาดใหญ่ ร้อยละ 11.70 ขนาดใหญ่พิเศษ ร้อยละ 2.90 ตามลำดับ
- 6) จำแนกตามประสบการณ์สอนมากกว่า 21 ปี มากที่สุด ร้อยละ 39.13 รองลงมาประสบการณ์สอน 7-10 ปี ร้อยละ 18.55 ประสบการณ์สอน 11 - 15 ปี ร้อยละ 16.52 ต่ำกว่า 6 ปี ร้อยละ 14.20 ประสบการณ์สอน 16 - 20 ปี ร้อยละ 11.59 ตามลำดับ
- 7) จำแนกตามประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ครูเคยได้รับการฝึกอบรมและสัมมนา ด้านศูนย์สื่อการศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 52.17 รองลงมา ครูไม่เคยได้รับการศึกษา ฝึกอบรม สัมมนา หรือมีประสบการณ์ด้านนี้เลย ร้อยละ 14.49 ครูศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราด้วยตนเองด้านศูนย์สื่อการศึกษา ร้อยละ 14.49 ครูฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ร้อยละ 10.72 และ ครูสำเร็จการศึกษาด้านศูนย์สื่อการศึกษาโดยตรง ร้อยละ 8.12 ตามลำดับ
- 8) จำแนกตามความต้องการศูนย์สื่อศึกษามากที่สุด ร้อยละ 60.29 มีความต้องการศูนย์สื่อศึกษามาก ร้อยละ 34.78 มีความต้องการศูนย์สื่อศึกษาปานกลาง ร้อยละ 4.93

ตอนที่ 2 ความต้องศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

2.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาเขตพื้นที่ การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 รายละเอียดตามตารางที่ 4.2- 4.14

ตารางที่ 4.2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาโดยภาพรวม ด้านการให้บริการ
และด้านการจัดการ (n = 345)

ข้อที่	ความต้องการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	ด้านการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา	4.25	0.67	มาก
2	ด้านการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา	4.01	0.89	มาก
รวม		4.13	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก
โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา ($\bar{X} = 4.25$)

ตารางที่ 4.3 ความต้องการในการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา (n = 345)

ข้อที่	ความต้องการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	ด้านประเภทของสื่อการศึกษา	4.33	0.63	มาก
2	ด้านการบริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา	4.26	0.74	มาก
3	ด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา	4.24	0.60	มาก
4	ด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา	4.17	0.72	มาก
รวม		4.25	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความต้องการในการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครู
ประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้าน
อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.33$)

ตารางที่ 4.4 ความต้องการในการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา (n = 345)

ข้อที่	ความต้องการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	ด้านระเบียบการยืมสื่อการสอน	3.83	1.02	มาก
2	ด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา	4.10	0.76	มาก
3	ด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา	4.10	0.85	มาก
4	ด้านการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของผู้สอน	3.79	0.85	มาก
5	ด้านสถานที่ที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา	3.98	0.97	มาก
6	ด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อ	4.23	0.90	มาก
รวม		4.01	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความต้องการในการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อ ($\bar{X} = 4.23$)

ตารางที่ 4.5 ความต้องการด้านประเภทของสื่อการศึกษา (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	สื่อสิ่งพิมพ์			
	1) หนังสือ	4.33	0.75	มาก
	2) ตำรา	4.29	0.80	มาก
	3) วารสาร	4.06	0.76	มาก
	4) นิตยสาร	3.86	0.65	มาก
	5) จุลสาร	4.85	0.62	มาก
	6) สารคดี	4.95	0.63	มาก
	7) การ์ตูน	4.25	0.75	มาก
	8) นิทาน	4.18	0.83	มาก
	9) งานวิจัย	4.01	0.76	มาก
	10) แบบเรียน	4.41	0.80	มาก
	11) คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน	4.73	0.59	มากที่สุด
	12) หนังสืออ้างอิง	3.68	1.16	มาก
รวม		4.13	0.76	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
2	สื่อโสตทัศน			
	1) แผนภูมิ	3.91	0.51	มาก
	2) แผนสถิติ	4.05	0.50	มาก
	3) แผนที่	4.30	0.65	มาก
	4) หุ่นจำลอง	4.40	0.49	มาก
	5) ตัวอย่าง	4.36	0.72	มาก
	6) สื่อของจริง	4.70	0.47	มากที่สุด
	รวม	4.28	0.73	มาก
3	สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
	1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	4.45	0.63	มาก
	2) ชุดฝึกอบรมอิเล็กทรอนิกส์	4.34	0.56	มาก
	3) ชุดการเรียนอิเล็กทรอนิกส์	4.47	0.54	มาก
	4) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	4.54	0.51	มากที่สุด
	5) บทเรียน e-Learning	4.63	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.49	0.56	มาก
4	สื่อกิจกรรม			
	1) ประสบการณ์ต่างๆ	4.60	0.58	มากที่สุด
	2) การสาธิต	4.58	0.52	มากที่สุด
	3) การแสดงบทบาทสมมติ	4.11	0.82	มาก
	4) การแสดงละคร	4.04	0.78	มาก
	5) การศึกษานอกสถานที่	4.56	0.55	มากที่สุด
	6) การจัดนิทรรศการ	4.61	0.69	มากที่สุด
	รวม	4.42	0.66	มาก
	รวมทั้งหมด	4.33	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความต้องการของครู ด้านประเภทของสื่อการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 4.49$) ซึ่งมีรายละเอียดของสื่อแต่ละประเภทดังนี้

สื่อสิ่งพิมพ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน ($\bar{X} = 4.73$)

สื่อโสตทัศน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อของจริง ($\bar{X} = 4.70$)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทเรียน e-Learning ($\bar{X} = 4.49$)

สื่อกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดนิทรรศการ ($\bar{X} = 4.61$)

ตารางที่ 4.6 ความต้องการด้านการบริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	การให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน			
	1) การให้บริการผลิตสื่อการสอนแบบบางส่วน	4.01	0.90	มาก
	2) การให้บริการผลิตสื่อการสอนแบบครบวงจร	4.47	0.54	มาก
	รวม	4.24	0.72	มาก
2	การให้บริการด้านประเภทการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์			
	1) ผลิตแผ่นพับ	3.86	0.77	มาก
	2) ผลิตโปสเตอร์	4.09	0.90	มาก
	3) ผลิตเอกสารประกอบการสอน	4.39	0.66	มาก
	รวม	4.11	0.78	มาก
3	การให้บริการด้านการผลิตสื่อภาพนิ่ง			
	1) ภาพถ่าย	4.08	0.69	มาก
	2) ผลิตภาพวาด	4.41	0.50	มาก
	3) ผลิตภาพชุด	4.35	0.69	มาก
	4) แผนภาพ	4.28	0.65	มาก
	รวม	4.28	0.63	มาก
4	การให้บริการด้านการผลิตสื่อซีดีเสียง	4.30	0.88	มาก
5	การให้บริการด้านการผลิตวีดิทัศน์	4.31	0.80	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
6	การให้บริการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์			
	1) ผลิตสไลด์คอมพิวเตอร์	4.20	0.98	มาก
	2) ผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	4.42	0.78	มาก
	3) ผลิตหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์	4.29	0.63	มาก
	4) ผลิตบทเรียนจาก E-Learning ผ่านเครือข่าย	4.50	0.68	มาก
	รวม	4.35	0.77	มาก
7	การให้บริการผลิตชุดการสอน			
	1) ชุดการสอนประกอบการบรรยาย	4.06	0.57	มาก
	2) ชุดการสอนรายบุคคล	4.21	0.75	มาก
	3) ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม	4.46	0.50	มาก
	รวม	4.24	0.61	มาก
	รวมทั้งหมด	4.26	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความต้องการของครู ด้านการให้บริการผลิตสื่อการสอน ของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 4.35$) ซึ่งมีรายละเอียดของการให้บริการผลิตสื่อการสอนดังนี้

การให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการผลิตสื่อการสอนแบบครบวงจร ($\bar{X} = 4.47$)

การให้บริการด้านประเภทการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลิตเอกสารประกอบการสอน ($\bar{X} = 4.39$)

การให้บริการด้านการผลิตสื่อภาพนิ่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลิตภาพวาด ($\bar{X} = 4.41$)

การให้บริการด้านการผลิตสื่อซีดีเสียงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$)

การให้บริการด้านการผลิตวีดิทัศน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$)

การให้บริการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผลิตบทเรียน e-Learning ผ่านเครือข่าย ($\bar{X} = 4.50$)

การให้บริการผลิตชุดการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุดการสอนแบบกลุ่ม กิจกรรม ($\bar{X} = 4.46$)

ตารางที่ 4.7 ความต้องการด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อการสอน			
	1) เผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสื่อการสอนที่มีอยู่ในศูนย์สื่อการศึกษา	4.11	0.85	มาก
	2) เผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับรายชื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุและสื่อทัศนูปกรณ์ใหม่ที่ไม่อยู่ในศูนย์สื่อการศึกษา	4.20	0.73	มาก
	3) เผยแพร่ข้อมูลในรูปบัตรรายการเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ วัสดุและสื่อทัศนูปกรณ์	4.23	0.82	มาก
	4) เผยแพร่ข้อมูลในรูปวารสาร จุลสาร และ สื่อทัศนูปกรณ์	3.99	0.78	มาก
	5) เผยแพร่ข้อมูลในรูป ประกาศเสียงตามสาย และ สื่อทัศนูปกรณ์	4.30	0.65	มาก
	6) เผยแพร่ข้อมูลในรูปโปสเตอร์และสื่อทัศนูปกรณ์	4.31	0.80	มาก
	7) เผยแพร่ข้อมูลในรูปแสดงนิทรรศการ			
	8) เผยแพร่ข้อมูลโดยผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์	4.22	0.74	มาก
	9) แผ่นพับเผยแพร่ สิ่งพิมพ์ วัสดุและสื่อทัศนูปกรณ์	4.30	0.64	มาก
		4.31	0.63	มาก
	รวม	4.23	0.74	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
2	การฝึกอบรมการใช้สื่อการสอน			
	1) จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่	4.41	0.49	มาก
	2) จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน	4.31	0.64	มาก
	3) จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับซ่อมบำรุงการเก็บรักษาสื่อ	4.18	0.60	มาก
	4) จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินสื่อการเรียนการสอน	4.21	0.61	มาก
	รวม	4.28	0.59	มาก
3	การให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้รายบุคคล			
	1) มีการจัดบริการชุดการสอนรายบุคคลที่สอดคล้องกับหลักสูตร และรายวิชาที่สอน	4.13	0.50	มาก
	2) มี Software ต่างๆ ที่ผู้เรียนสามารถเข้ามาใช้บริการได้แก่ บทเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ บทเรียน CAI	4.17	0.62	มาก
	3) มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถค้นคว้าข้อมูลผ่านเครือข่าย Internet หรือเชื่อมโยงกับเครือข่ายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.30	0.48	มาก
	4) มีสถานที่สำหรับการศึกษารายบุคคล หรือกลุ่มย่อย โดยมีอุปกรณ์ที่ครบถ้วน เช่น หูฟัง ซีดีเสียง วีซีดี โทรทัศน์	4.30	0.46	มาก
	5) มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาการเรียน แนะนำและประเมินผล การเรียนรายบุคคล	4.20	0.40	มาก
	6) มีการจัดโปรแกรมการเรียน โดยเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้	4.23	0.42	มาก
	รวม	4.22	0.48	มาก
	รวมทั้งหมด	4.24	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความต้องการของครู ด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การฝึกอบรมการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 4.28$) ซึ่งมีรายละเอียดของการให้บริการวิชาการดังนี้

การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบโปสเตอร์และสไลด์ทัศนูปกรณ์ ($\bar{X} = 4.39$)

การฝึกอบรมการใช้สื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ ($\bar{X} = 4.41$)

การให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้รายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ข้อ คือ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถค้นคว้าข้อมูลผ่านเครือข่าย Internet หรือเชื่อมโยงกับเครือข่ายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีสถานที่สำหรับการศึกษารายบุคคล หรือกลุ่มย่อย โดยมีอุปกรณ์ที่ครบถ้วน เช่น หูฟัง ซีดีเสียง วีซีดี โทรทัศน์ ($\bar{X} = 4.30$)

ตารางที่ 4.8 ความต้องการด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	การให้บริการให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน			
	1) การออกแบบสื่อการสอน	4.36	0.54	มาก
	2) การผลิตสื่อการสอน	4.36	0.55	มาก
	3) การใช้สื่อการสอน	4.28	0.48	มาก
	4) การบำรุงรักษาสื่อการสอน	4.28	0.47	มาก
	5) การวิจัยสื่อการสอน	4.18	0.77	มาก
	6) การเผยแพร่สื่อการสอนด้วยสื่อสิ่งพิมพ์	4.10	0.54	มาก
	7) การประเมินผลสื่อการสอน	4.10	0.53	มาก
	รวม	4.24	0.56	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
2	รูปแบบของการให้คำแนะนำและปรึกษาของศูนย์ สื่อการสอน			
	1) การให้บริการแบบจุดเดียวครบวงจร	4.30	0.64	มาก
	2) การให้บริการ ณ สถานที่ทำงาน	4.21	0.76	มาก
	3) การให้บริการภายในศูนย์สื่อการสอน	4.40	0.66	มาก
	4) การให้บริการทางโทรศัพท์	3.75	0.92	มาก
	รวม	4.17	0.74	มาก
3	ลักษณะของการให้คำแนะนำปรึกษา			
	1) แบบเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้	4.12	0.72	มาก
	2) แบบแนะนำให้ไปดำเนินการเอง	3.99	0.91	มาก
	3) แบบร่วมมือกันดำเนินการระหว่างเจ้าหน้าที่และ ผู้ขอรับบริการ	4.21	0.97	มาก
	รวม	4.10	0.86	มาก
	รวมทั้งหมด	4.17	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความต้องการของครู ด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.40$) ซึ่งมีรายละเอียดของการให้บริการคำแนะนำปรึกษาดังนี้

การให้บริการให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ข้อ คือ การออกแบบสื่อการสอน และการผลิตสื่อการสอน ($\bar{X} = 4.36$)

รูปแบบของการให้คำแนะนำและปรึกษาของศูนย์สื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้บริการภายในศูนย์สื่อการสอน ($\bar{X} = 4.40$)

ลักษณะของการให้คำแนะนำปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบร่วมมือกัน ดำเนินการระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ขอรับบริการ ($\bar{X} = 4.21$)

ตารางที่ 4.9 ความต้องการด้านระเบียบการยื่นสื่อการสอน (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	จำนวนสื่อที่ให้ยืม			
	1) ครั้งละ 1 ชนิด	3.60	0.67	มาก
	2) ครั้งละไม่เกิน 2 ชนิด	3.69	0.76	มาก
	3) ครั้งละไม่เกิน 3 ชนิด	3.94	1.19	มาก
	รวม	3.75	0.87	มาก
2	ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ			
	1) เวลาราชการ (08.30 - 16.30 น.)	3.96	0.92	มาก
	2) หลังเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.)	4.00	1.01	มาก
	3) วันหยุดราชการ (08.30 - 16.30 น.)	3.97	1.14	มาก
	รวม	3.98	1.02	มาก
3	วิธีการยืม / จองสื่อการสอน			
	1) การยืมด้วยตนเอง	4.11	1.07	มาก
	2) การยืมทางโทรศัพท์	3.94	0.98	มาก
	3) การยืมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	4.03	1.29	มาก
	รวม	4.03	1.11	มาก
4	กำหนดการยืม-คืน			
	1) จำนวน 1 วัน	3.15	1.15	ปานกลาง
	2) จำนวน 3 วัน	3.61	0.79	มาก
	3) จำนวน 7 วัน	3.94	1.30	มาก
	รวม	3.57	1.08	มาก
	รวมทั้งหมด	3.83	1.02	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความต้องการของครูด้านระเบียบการยืมสื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิธีการยืม/จองสื่อการสอน ($\bar{X} = 4.03$) ซึ่งมีรายละเอียดของระเบียบการยืมสื่อการสอนดังนี้

จำนวนสื่อที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครั้งละไม่เกิน 3 ชนิด ($\bar{X} = 3.94$)

ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลังเวลาราชการ ($\bar{X} = 4.00$)

วิธีการยืม/จองสื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การยืมด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.11$)

กำหนดการยืม-คืน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จำนวน 7 วัน ($\bar{X} = 3.94$)

ตารางที่ 4.10 ความต้องการด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	กำหนดระยะเวลาการจัดหาสื่อการสอนใหม่เข้ามาให้บริการ			
	1) ทุกเดือน	4.17	0.93	มาก
	2) ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง	3.62	0.79	มาก
	3) ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	3.17	0.76	ปานกลาง
	รวม	3.65	0.83	มาก
2	จัดหาสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก			
	1) จัดหาการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพนิ่ง	4.40	0.79	มาก
	2) จัดหาสื่อการสอนประเภทสื่อเสียง เช่น ซีดี ประกอบการสอน	4.49	0.56	มาก
	3) จัดหาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โปรแกรม สื่อภาพเคลื่อนไหว	4.39	0.75	มาก
	รวม	4.43	0.70	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
3	จัดเตรียมสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวก			
	1) ห้องสมุดสื่อ	4.14	0.74	มาก
	2) ห้องสำหรับค้นคว้ารายบุคคล	4.01	0.88	มาก
	3) ห้องสำหรับวัสดุภาพเสียง	4.12	0.73	มาก
	4) ห้องสำหรับให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์	4.01	0.64	มาก
	5) ห้องประชุม	4.01	0.80	มาก
	รวม	4.06	0.76	มาก
4	จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ			
	1) โคมไฟให้แสงสว่าง	4.23	0.74	มาก
	2) ปลั๊กไฟ	4.19	0.77	มาก
	รวม	4.21	0.76	มาก
5	กำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกที่ชัดเจน			
	1) คัดเลือกจากความต้องการของครูผู้สอน	4.67	0.70	มากที่สุด
	2) คัดเลือกจากประโยชน์ใช้สอย	4.59	0.66	มากที่สุด
	3) คัดเลือกจากประสิทธิภาพและคุณสมบัติของสื่อ	4.17	0.74	มาก
	4) ศึกษาประเภทของสื่อที่ศูนย์สื่อการศึกษาอื่นๆ แล้วนำมาพิจารณาประกอบ	3.79	0.90	มาก
	5) ความสอดคล้องของสื่อกับหลักสูตรและรายวิชาที่ สอน	4.08	0.73	มาก
	6) คัดเลือกสื่อที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น	4.13	0.73	มาก
	7) คัดเลือกสื่อโดยการสำรวจข้อมูลสื่อที่น่าสนใจ และมีคุณภาพ	4.50	0.67	มาก
	8) คัดเลือกจากคุณภาพของสื่อที่ได้มาตรฐานเป็นที่ ยอมรับ	4.11	0.84	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
5	กำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกที่ชัดเจน			
	9) คัดเลือกสื่อโดยพิจารณาจากราคาที่มีความเหมาะสมกับคุณภาพของสื่อ	4.29	0.66	มาก
	10) การออกแบบสื่อมีความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.29	0.66	มาก
	11) ความปลอดภัยในการใช้งาน	4.59	0.67	มากที่สุด
	12) สื่อสามารถนำไปใช้ในที่ต่างๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัด	4.38	0.70	มาก
	รวม	4.30	0.72	มาก
6	กำหนดวิธีการจัดหาสื่อการสอน			
	1) การจัดหาสื่อโดยบุคลากรของศูนย์ที่ผลิตขึ้นเอง	4.10	0.73	มาก
	2) จัดซื้อจากบริษัทห้างร้านที่น่าเชื่อถือ	4.37	0.73	มาก
	3) การขอรับบริจาคจากหน่วยงานต่างๆ	4.03	0.85	มาก
	4) การแลกเปลี่ยนสื่อกับศูนย์สื่อการศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอื่นๆ	4.19	0.81	มาก
	รวม	4.17	0.78	มาก
	รวมทั้งหมด	4.14	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความต้องการของครู ด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดหาสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.43$) ซึ่งรายละเอียดของมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

กำหนดระยะเวลาการจัดหาสื่อการสอนใหม่เข้ามา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทุกเดือน ($\bar{X} = 4.17$)

จัดหาสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดหาสื่อการสอนประเภทสื่อเสียง เช่น ซีดี ประกอบการสอน ($\bar{X} = 4.49$)

จัดเตรียมสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ห้องสมุดสื่อ ($\bar{X} = 4.14$)

จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โคมไฟให้แสงสว่าง ($\bar{X} = 4.23$)

กำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกที่ชัดเจน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คัดเลือกจากความต้องการของครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.67$)

กำหนดวิธีการจัดหาสื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดซื้อจากบริษัทห้างร้านที่น่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.37$)

ตารางที่ 4.11 ความต้องการด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	ความต้องการด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา			
	1) สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับโรงเรียน	4.18	0.84	มาก
	2) สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับกลุ่มโรงเรียน	4.20	0.87	มาก
	3) สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับเขตพื้นที่	4.13	0.78	มาก
	4) สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในส่วนกลาง	3.88	0.90	มาก
	รวม	4.10	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความต้องการของครู ด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์
สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ใน
ระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับกลุ่มโรงเรียน
($\bar{X} = 4.20$)

ตารางที่ 4.12 ความต้องการด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	ปัญหาและอุปสรรคด้านสื่อการสอนสำหรับการ เรียนการสอน			
1)	ขาดความรู้และทักษะในการใช้สื่อการสอน	4.00	0.75	มาก
2)	ขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อการสอน	4.22	0.74	มาก
3)	ขาดความมั่นใจในการใช้สื่อการสอน	3.80	0.75	มาก
4)	นักเรียนไม่สนใจเท่าที่ควร	3.81	0.76	มาก
5)	ใช้สื่อแล้วสอนไม่ทันหลักสูตรตามเวลาที่ กำหนด	3.51	0.92	มาก
6)	หากิจกรรมที่นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ได้ยาก	3.34	0.70	ปานกลาง
7)	ขาดการประเมินผลผู้เรียนหลังการใช้สื่อการ สอน	3.39	1.00	ปานกลาง
8)	ขาดวิธีการประเมินผลการใช้สื่อการสอน	3.49	0.80	ปานกลาง
9)	ครูขาดความสนใจในการใช้สื่อการสอน	3.40	0.49	ปานกลาง
	รวม	3.66	0.77	มาก
2	ปัญหาและอุปสรรคด้านการเลือกและการใช้สื่อ			
1)	เวลาที่สอนในแต่ละครั้งมีน้อยเกินไป	3.81	0.96	มาก
2)	เสียเวลาในการเตรียมสื่อการสอนมาก	3.58	0.85	มาก
3)	ขาดสื่อการสอนที่ต้องการใช้	3.88	0.84	มาก
4)	ขาดบุคลากรที่ให้บริการหรืออำนวยความสะดวก สะดวก	3.88	0.84	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
2	ปัญหาและอุปสรรคด้านการเลือกและการใช้สื่อ			
	5) สื่อการสอนกระจายอยู่ที่ครูผู้สอนแต่ทุกท่านจึงไม่สามารถยืมใช้ได้	3.89	0.84	มาก
	รวม	3.81	0.85	มาก
3	สภาพแวดล้อมในศูนย์สื่อการศึกษา			
	1) พื้นที่และบริเวณห้องเรียนไม่เหมาะสม	3.75	0.71	มาก
	2) ห้องเรียนขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ	3.79	0.90	มาก
	3) ห้องเรียนขาดครุภัณฑ์ต่างๆที่เอื้อต่อการศึกษา	3.90	0.83	มาก
	รวม	3.82	0.81	มาก
4	ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและจัดหาสื่อการสอน			
	1) ปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ	4.02	0.79	มาก
	2) ปัญหาด้านบุคลากรขาดประสบการณ์ในการผลิตสื่อ	4.05	0.78	มาก
	3) ปัญหาการขาดงบประมาณในการพัฒนานวัตกรรม	4.19	0.88	มาก
	4) ปัญหาการขาดวัสดุ อุปกรณ์	4.10	0.83	มาก
	5) สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปยังไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อ เนื่องจากความยุ่งยากและไม่คล่องตัว	3.77	0.99	มาก
	6) ไม่สนใจข่าวสารหรือข้อมูลของสื่อการสอนใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น	3.35	1.20	ปานกลาง
	7) ไม่ทราบแหล่งจำหน่ายสื่อการสอน	3.49	1.27	ปานกลาง
	รวม	3.85	0.96	มาก
	รวมทั้งหมด	3.79	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความต้องการของครู ด้านความต้องการในการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและจัดหา สื่อการสอน ($\bar{X} = 3.85$) ซึ่งมีรายละเอียดของการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคด้านสื่อการสอนสำหรับการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อการสอน ($\bar{X} = 4.22$)

ปัญหาและอุปสรรคด้านการเลือกใช้สื่อการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อ การสอนกระจายอยู่ที่ครูผู้สอนแต่ละท่านจึงไม่สามารถยืมใช้ได้ ($\bar{X} = 3.89$)

สภาพแวดล้อมในศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ห้องเรียนขาด ครุภัณฑ์ต่างๆ ที่เอื้อต่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.90$)

ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและจัดหาสื่อการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาการขาดงบประมาณในการพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.19$)

ตารางที่ 4.13 ความต้องการด้านสถานที่ให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	จัดตั้งบริเวณเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2	3.98	1.03	มาก
2	จัดตั้งในโรงเรียนประจำอำเภอ	4.12	0.83	มาก
3	จัดตั้งในห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ	3.85	1.06	มาก
รวม		3.98	0.97	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความต้องการของครู ด้านสถานที่ที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์ สื่อการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ใน ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดตั้งในโรงเรียนประจำอำเภอ ($\bar{X} = 4.12$)

ตารางที่ 4.14 ความต้องการด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา (n = 345)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	บรรณารักษ์	4.32	0.86	มาก
2	นักสื่อการศึกษา	4.38	0.80	มาก
3	นักวิชาการ	4.31	0.89	มาก
4	ประชาสัมพันธ์	3.89	1.04	มาก
รวม		4.23	0.90	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความต้องการของครูด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักสื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครู ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

3.1 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (จำนวนผู้เสนอแนะ 1 คน ต่อ 1 ข้อ)

- 3.1.1 ควรมีการจัดอบรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ตรงกับวิชาที่บุคลากรต้องการ
- 3.1.2 ควรมีการจัดให้มีศูนย์สื่อการศึกษาของครู ไว้ให้บริการในระดับเครือข่าย และเขตพื้นที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน
- 3.1.3 ควรรับบุคลากรที่จบด้านเทคโนโลยีการศึกษาโดยตรงเพื่อประจำการศูนย์สื่อการศึกษา
- 3.1.4 ควรมีการสำรวจความต้องการการใช้และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน และจัดการติดตามประเมินผลอยู่เสมอ
- 3.1.5 ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในลักษณะของ Internet วารสาร จุลสาร และวิทยุกระจายเสียงใบปลิว โปสเตอร์ใบปลิวโปสเตอร์
- 3.1.6 ควรมีการจัดเน้นสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและทันสมัยเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายกับนักเรียน
- 3.1.7 ควรมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ศูนย์สื่อศึกษามีประสิทธิภาพมากที่สุด

3.1.8 ควรมีการจัดอบรมครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาการสอนต่อไป

3.1.9 ควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและตรงกับความต้องการ สำหรับการจัดตั้งและการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา

3.1.10 ควรมีการบริการเกี่ยวกับสื่อการสอนให้ครบทุกด้าน เช่น การให้บริการสื่อ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อ โดยควรให้บริการครบทุกโรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และดำเนินการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการในการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีโรงเรียนจำนวน 268 โรงเรียน ครูจำนวน 2,635 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ตามตาราง Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 345 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น

- 1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เป็นแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 3 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สอนในกลุ่มสาระ ขนาดโรงเรียนที่สอน ระยะเวลารับราชการประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาและความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 2 ด้าน ประกอบด้วย
- 2.1 ด้านการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา
- 2.2 ด้านการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา
- ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดตั้งการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 1 ข้อ
- 3.1 กำหนดสิ่งที่จะสอบถาม เกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 2 ด้าน ประกอบด้วย
- 3.1.1 ด้านการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านประเภทของสื่อการศึกษา จำนวน 4 ข้อ (2) ด้านการให้บริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 7 ข้อ (3) ด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 3 ข้อ (4) ด้านการบริการให้คำแนะนำบริการปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 3 ข้อ
- 3.1.2 ด้านการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการให้บริการการใช้ศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 4 ข้อ (2) ด้านมาตรฐานการดำเนินการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 6 ข้อ (3) ด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 1 ข้อ (4) ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอน จำนวน 4 ข้อ (5) ด้านสถานที่ที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา 3 ข้อ และ (6) ด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 4 ข้อ
- โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ **ขั้นที่ 1** กำหนดสิ่งที่จะประเมิน **ขั้นที่ 2** ศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร ตำรา เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม **ขั้นที่ 3** กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม **ขั้นที่ 4** สร้างแบบสอบถาม **ขั้นที่ 5** ตรวจสอบและปรับแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษา **ขั้นที่ 6** ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ **ขั้นที่ 7** ปรับปรุงแบบสอบถาม

ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ **ขั้นที่ 8** เลือกข้อคำถามที่ได้ทดลองใช้ **ขั้นที่ 9** นำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา **ขั้นที่ 10** จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ไปเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 345 ฉบับ และรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับคืน จำนวน 345 ฉบับ และมีความสมบูรณ์ครบทุกฉบับ

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการทางสถิติประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จบวุฒิปริญญาตรี สอนกลุ่มสาระภาษาไทย ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีระยะเวลาที่รับราชการมากกว่า 21 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยได้รับการฝึกอบรมและสัมมนา และครูส่วนใหญ่มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา

1.4.2 ผลการวิจัยความต้องการในการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา มีดังนี้

- 1) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านประเภทของสื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด
- 2) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านการบริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้บริการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด
- 3) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้บริการด้านการฝึกอบรมการใช้สื่อการสอน มากที่สุด
- 4) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้บริการด้านการให้บริการให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนมากที่สุด

1.4.3 ผลการวิจัยความต้องการในการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา มีดังนี้

- 1) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านระเบียบการยื่นสื่อการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้บริการด้านวิธีการยื่น / จองสื่อการสอนด้วยตนเอง มากที่สุด
- 2) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้บริการด้านการจัดหาสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก มากที่สุด
- 3) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
- 4) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้แก้ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและจัดหาสื่อการสอน มากที่สุด
- 5) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านสถานที่ที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้จัดตั้งในโรงเรียนประจำอำเภอ มากที่สุด
- 6) ระดับความต้องการของครูประถมศึกษาด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการนักสื่อการศึกษาประจำศูนย์สื่อการศึกษามากที่สุด

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านการบริการศูนย์สื่อการศึกษา

2.1.1 ด้านประเภทของสื่อการศึกษา พบว่า มีความต้องการสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่เตรียมในการให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ของสถานการณ์จำลอง ทั้งนี้เพราะสามารถใช้ข้อความ ภาพนิ่ง เสียง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ ภาพ 3 มิติ ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิปตย์ ภูมิทอง (2554) ที่พบว่าครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนคร เขต 1 ส่วนใหญ่มีความต้องการให้เน้นการจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มากที่สุด

2.1.2 ด้านการให้บริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า การให้บริการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด เนื่องจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นการเรียนการสอนมีให้เลือกทั้งแบบประสานเวลา คือเรียน และพบกับผู้สอนเพื่อปรึกษา หรือถามปัญหาได้ในเวลาเดียวกัน และแบบต่างเวลา คือเรียนจากเนื้อหาในเว็บ และติดต่อผู้สอนทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภรณ์ ศรีสุวรรณ (2555) พบว่า ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในด้านการบริการผลิตสื่อการสอนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสื่อการศึกษาการสอนมากที่สุด มีความต้องการการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด

2.1.3 ด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า มีความต้องการการให้บริการวิชาการด้านการฝึกอบรมมากที่สุด เพราะว่าการฝึกอบรมสามารถ เพิ่มพูนความรู้ เพิ่มทักษะ และความสามารถของบุคลากรได้ ศิริพงษ์ พะยอมแย้ม (2533) กล่าวว่า งานฝึกอบรมถือเป็นบทบาทหลักของศูนย์สื่อการศึกษาและมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะดา ทองประสิทธิ์ (2551) พบว่า ครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 มีความต้องการ ด้านการให้บริการวิชาการควรเน้นการจัดฝึกอบรมการใช้งานสื่อการสอนมากที่สุด

2.1.4 ด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า มีความต้องการให้บริการให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะ การให้คำปรึกษาคือว่าวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือบุคคลให้ช่วยเหลือตัวเองได้อย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพมากที่สุดวิธีการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิปัติย์ ภูมิทอง (2554) พบว่า ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความต้องการด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาควรเน้นด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนมากที่สุด

2.2 ด้านการจัดการศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.1 ด้านระเบียบการยืมสื่อการสอน พบว่า มีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการยืม / จองสื่อการสอนด้วยตนเองมากที่สุด ทั้งนี้เพราะมีความสะดวกและรวดเร็วมากกว่าวิธีอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภรณ์ ศรีสุวรรณ (2555) พบว่า ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ด้านระเบียบการยืมสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า มีความต้องการเกี่ยวกับ วิธีการยืม/การจองสื่อการสอน มากที่สุด

2.2.2 ด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า มีความต้องการประเภทของสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ต้องการให้จัดหามากที่สุด ทั้งนี้เพราะประเภทของสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกนับว่าเป็นสื่อสำคัญในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาจากผู้สอนไปยังผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภรณ์ ศรีสุวรรณ (2555) พบว่า ความต้องการศูนย์

สื่อการศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดหาสื่อและอำนวยความสะดวก มากที่สุด

2.2.3 ด้านการสร้างเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า มีความต้องการด้านการสร้างเครือข่ายกับศูนย์การศึกษาในระดับกลุ่มโรงเรียนมากที่สุด เนื่องจากการสร้างเครือข่ายทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะตา ทองประสิทธิ์ (2551) พบว่า ครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 มีความต้องการ ด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการสอนควรมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการเชื่อมโยงที่ชัดเจน

2.2.4 ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน พบว่า มีความต้องการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านสื่อการสอนสำหรับการเรียนการสอนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะสื่อการสอน ช่วยสร้างรากฐานที่เป็นรูปธรรมขึ้นในความคิดของผู้เรียน การฟังเพียงอย่างเดียว นั้น ผู้เรียนจะต้องใช้จินตนาการเข้าช่วยด้วย ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ จิรภรณ์ ศรีสุวรรณ (2555) พบว่า ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูโรงเรียนขยายโอกาส ในเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในด้านความต้องการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของครูผู้สอนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและจัดหาสื่อการสอนมากที่สุด

2.2.5 ด้านสถานที่ที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้จัดตั้งในโรงเรียนประจำอำเภอ มากที่สุด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนประจำอำเภอเป็นศูนย์กลางของการคมนาคม ซึ่งสามารถเดินทางมาใช้บริการได้ และไม่ไกลจากโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ณิ อธิสุวรรณ (2554) พบว่า ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 มีความต้องการ ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อ ต้องการให้มีการจัดตั้งเป็นเอกเทศ

2.2.6 ด้านบุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการนักสื่อการศึกษาประจำศูนย์สื่อศึกษามากที่สุด เป็นเพราะนักสื่อการศึกษาเป็นบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษาที่มีอิทธิพลในการดำเนินศูนย์สื่อการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ณิ อธิสุวรรณ (2554) พบว่า ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 มีความต้องการบุคลากรภายในศูนย์สื่อ ได้แก่ งานวิชาการต้องการนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และงานจัดหา ผลิตบริการสื่อ ต้องการเจ้าหน้าที่สารสนเทศศึกษาและผลิตสื่อ ซึ่ง ฉายศิลป์ เชี่ยวชาญ และคณะ (2527) ได้กล่าวว่า บุคลากรภายในศูนย์การศึกษาต้องสามารถปฏิบัติงานด้านการผลิตและให้บริการสื่อได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีความต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนประจำอำเภอ มากที่สุด ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนประจำอำเภอเป็นศูนย์กลางของการคมนาคม ซึ่งสามารถเดินทางมาใช้บริการได้ และไม่ไกลจากโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ควรสนับสนุนให้โรงเรียนประจำอำเภอเป็นศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครูประถมศึกษา โดยการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ จัดสรรเจ้าหน้าที่เพื่อให้บริการด้านสื่อ เพื่อให้บริการครูประถมศึกษาในแต่ละอำเภอ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 จากการวิจัยพบว่า มีความต้องการด้านประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสื่อประเภทอื่นๆ แสดงว่าครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมในการนำมาใช้เป็นสื่อการสอนในระดับประถมศึกษา

3.2.2 จากการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อสร้างแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างศูนย์สื่อการศึกษาของครูต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). *คู่มือศูนย์สื่อการศึกษา กลุ่มโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จริยา เหนียนเฉลย. (2535). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซท.
- จิรภรณ์ ศรีสุวรรณ. (2555). ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูสังกัดโรงเรียนขยายโอกาส
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ฉวีวรรณ ต้นดีแก้วประโยชน์. (2543). สภาพและความต้องการในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทาง
การศึกษา ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.
- ฉายศิลป์ เชี่ยวชาญพิพัฒน์. (2527). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). เทคโนโลยีการศึกษา ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร
การศึกษา*. หน่วยที่ 1 หน้า 9 – 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชิน คล้ายปาน. (2532). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดรุณี อธิสุวรรณ. (2554). ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบางราษีวาส เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ดวงสุดา แสงสุดา. (2542). ศึกษาการพัฒนารูปแบบศูนย์วิทยบริการของศูนย์บริการการศึกษานอก
โรงเรียนอำเภอในภาคเหนือตอนบน (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ทรงชัย ลิ้มพุกกษ. (2532). โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของสำนักงานเขตบางเขน
กรุงเทพมหานคร (ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- เทพ การะเกด. (2505). สมบัติครู. *วารสารประชากรศึกษา*, 1(สิงหาคม), 46-50.
- นพรัตน์ ชูไสว. (2533). โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อทางการศึกษาสำหรับโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ.
- นำชัย ทนุผล และ สุนิสา ทนุผล. (2532). *การวางแผนและการประเมินผลโครงการส่งเสริมเชียงใหม่*.
เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการวิจัยและทฤษฎีทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เล่ม 1* หน่วยที่ 1-4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บันลือ พฤษะวัน. (2519). *การประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเหลือ ทองเอี่ยม และ สุขสวัสดิ์ ภาชิต. (2531). *การบริการและการนิเทศงานโสตทัศนศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยะตา ทองประสิทธิ์. (2551). ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ภุชงค์ อังคปริษาเศรษฐ์. (2531). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนตรี ดวงจิโน. (2546). เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. *วารสารวิชาการ*, (สิงหาคม-กันยายน), 287-288.
- มยุรี ศรีมงคล. (2541). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนบ้านแควมะกอก อ.ฮอด จ.เชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เรวัตติ เปี่ยมมะลิ. (2523). โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ลีลา สีนานุเคราะห์. (2530). ปัญหาการพัฒนาสมรรถภาพด้านวิชาการของบุคลากร กรมการฝึกหัดครู (ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วนิดา จึงประสิทธิ์. (2532). *การบริหารและบริการงานโสตทัศนศึกษา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วิชัย นิมทรงธรรม. (2533). การนำเสนอรูปแบบการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการจากห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. (2533). *การเลือกและการใช้สื่อการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สรารุช ศิริสุขประเสริฐ. (2531). โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาแบบคอนซอเดียมสำหรับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ (ปริญญาโทการศึกษาดุสิตบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). *คู่มือศูนย์สื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สามารถ คงศรี. (2545). การศึกษารูปแบบศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (2557). *โรงเรียนในเขตรับผิดชอบ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. สืบค้นจาก
<http://www.chaiyaphum2.go.th/>* Retrieved January 31 2015.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2542*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำเภา วรางกูร. (2521). *เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การบริหารโสตทัศนศึกษา*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรินทร์ สรสิริ. (2515). ครูดีนั้นเป็นอย่างไร. *วารสารวิทยาจารย์*, (กรกฎาคม), 3-9.
- อธิปัตย์ ภูมิทอง. (2554). ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. (2548). *การจัดการและนิเทศสื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Abdoler-Shroyer, Katherine. (1999). A Study of the Scheduling of classes in the library
media centers of Missouri combined K-12 schools serving their student
populations with one library media center Master. *Abstracts International*.
n.d.
- De Kieffer. (1965). *The Center for Applied Research in Education*. New York: n.d.
- Neil F. Toporski. (1999). The role of the International Multimedia Center in the
Adoption of Instructional Tecnologiea at Lehigh University (Pennsylvania)
Dissertation Abstract International. n.d.
- Purvis C. (1969). The Bibb Country. *IMC Audio Visual Instruction*, 14 (September), 33.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. นางสาวกุหลาบ ร่มศรี
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
 ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
 โรงเรียนภูเขียว
3. ว่าที่ พ.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
 รองผู้อำนวยการโรงเรียนภูเขียว

ภาคผนวก ข

แบบประเมินค่าความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา (IOC)

ผลการประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (IOC)

ประเด็นที่ 1 ความต้องการในการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

ข้อ	ประเด็นคำถาม	วาทิต.เต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวอุทลาบ รมศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC = $\frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
1	ความต้องการด้านประเภทของสื่อการศึกษาที่ใช้ในศูนย์สื่อการศึกษา							
	1.1 สื่อสิ่งพิมพ์							
	-หนังสือ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ตำรา	+1	+1	+1	3	1	/	
	-วารสาร	+1	+1	+1	3	1	/	
	-นิตยสาร	+1	+1	+1	3	1	/	
	-จุลสาร	+1	+1	+1	3	1	/	
	-สารคดี	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การ์ตูน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-นิทาน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-งานวิจัย	+1	+1	+1	3	1	/	
	-แบบเรียน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-หนังสืออ้างอิง	+1	+1	+1	3	1	/	
	1.2 สื่อโสตทัศน							
	-แผนภูมิ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-แผนสถิติ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-แผนที่	+1	+1	+1	3	1	/	
	-หุ่นจำลอง	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ตัวอย่าง	+1	+1	+1	3	1	/	
	-สื่อของจริง	+1	+1	0	2	.67	/	

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ว่าที่พ.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวกุลลาภ ร่มศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC $= \frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
	1.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์							
	-บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ชุดฝึกอบรมอิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ชุดการเรียนอิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-บทเรียน e-Learning	+1	+1	+1	3	1	/	
	1.4 สื่อกิจกรรม							
	-ประสบการณ์ต่างๆ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การสาธิต	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การแสดงบทบาทสมมติ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การแสดงละคร	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การศึกษานอกสถานที่	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การจัดนิทรรศการ	+1	+1	+1	3	1	/	
2	ความต้องการด้านการให้บริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา							
	2.1 การให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน							
	-การให้บริการผลิตสื่อการสอนแบบบางส่วน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การให้บริการผลิตสื่อการสอนแบบครบวงจร	+1	+1	+1	3	1	/	
	2.2 การให้บริการด้านการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์							
	-ผลิตแผ่นพับ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ผลิตโปสเตอร์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ผลิตเอกสารประกอบการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ว่าที่พ.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวกุลลาภ รมศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC $= \frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
2.3 การให้บริการด้านการผลิตสื่อภาพนิ่ง								
	-ภาพถ่าย	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ผลิตภาพวาด	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ผลิตภาพชุด	+1	+1	+1	3	1	/	
	-แผนภาพ	+1	+1	+1	3	1	/	
	2.4 การให้บริการด้านการผลิตซีดีเสียง	+1	+1	+1	3	1	/	
	2.5 การให้บริการด้านการผลิตวีดิทัศน์	+1	+1	+1	3	1	/	
2.6 การให้บริการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์								
	-ผลิตสไลด์คอมพิวเตอร์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ผลิตหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ผลิตบทเรียนจาก E-Learning ผ่าน เครือข่าย	+1	+1	+1	3	1	/	
2.7 การให้บริการผลิตสื่อประสม								
	-ชุดการสอนประกอบการบรรยาย	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ชุดการสอนรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1	/	
3	ความต้องการด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา							
	3.1 การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อการสอน							
	-เผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับ สื่อการสอนที่มีอยู่ในศูนย์สื่อการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	/	
	-เผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับ รายชื่อสิ่งพิมพ์วัสดุและสไลด์ที่ศนูปรณใหม่ ที่ไม่มีอยู่ในศูนย์สื่อการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	/	
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปบัตรรายการ เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์วัสดุและสไลด์ที่ศนูปรณ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปบัตรรายการ เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์วัสดุและสไลด์ที่ศนูปรณ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปวารสาร จุลสาร และสไลด์ที่ศนูปรณ	+1	+1	+1	3	1	/	

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ว่าพี.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวกุลลาภ รมศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC $= \frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบ ประกาศเสียงตามสาย และโสตทัศนอุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบโปสเตอร์และโสตทัศนอุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบแสดงนิทรรศการ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-เผยแพร่ข้อมูลโดยผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-แผ่นพับเผยแพร่ สิ่งพิมพ์ วัสดุและโสตทัศนอุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1	/	
3.2 การฝึกอบรมการใช้สื่อการสอน								
	-จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่	+1	+1	+1	3	1	/	
	-จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับซ่อมบำรุงการเก็บรักษาสื่อ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินสื่อการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
3.3 การให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้รายบุคคล								
	-มีการจัดบริการชุดการสอนรายบุคคลที่สอดคล้องกับหลักสูตร และรายวิชาที่สอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-มี Software ต่างๆ ที่ผู้เรียนสามารถเข้ามาใช้บริการ ได้แก่ บทเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ บทเรียน CAI	+1	+1	+1	3	1	/	
	-มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถค้นคว้าข้อมูลผ่านเครือข่าย Internet หรือเชื่อมโยงกับเครือข่ายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3	1	/	

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ว่าที่พ.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวกุลหาลา รมศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC $= \frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
	-มีสถานที่สำหรับการศึกษารายบุคคลหรือกลุ่มย่อย โดยมีอุปกรณ์ที่ครบถ้วน เช่น หูฟัง ซีดีเสียง วีซีดี โทรทัศน์	+1	+1	+1	3	1	/	
4	ความต้องการด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา							
	4.1 การให้บริการให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน							
	-การออกแบบสื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การผลิตสื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การใช้สื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การบำรุงรักษาสื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การวิจัยสื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การเผยแพร่สื่อการสอนด้วยสื่อสิ่งพิมพ์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การประเมินผลสื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	4.2 รูปแบบของการให้คำแนะนำและปรึกษาของศูนย์สื่อการสอน							
	-การให้บริการแบบจุดเดียวครบวงจร	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การให้บริการ ณ สถานที่ทำงาน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การให้บริการภายในศูนย์สื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การให้บริการทางโทรศัพท์	+1	+1	+1	3	1	/	
	4.3 ลักษณะของการให้คำแนะนำปรึกษา							
	-แบบเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้	+1	+1	+1	3	1	/	
	-แบบแนะนำให้ไปดำเนินการเอง	+1	+1	+1	3	1	/	
	-แบบร่วมมือกันดำเนินการระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ขอรับบริการ	+1	+1	+1	3	1	/	

ประเด็นที่ 2 ความต้องการในการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ว่าที่พ.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวกัญญา รมศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC $= \frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
1	ความต้องการด้านระเบียบการยืมสื่อการสอน							
	1.1 จำนวนสื่อที่ให้ยืม							
	- ครั้งละ 1 ชนิด	+1	+1	+1	3	1	/	
	- ครั้งละไม่เกิน 2 ชนิด	+1	+1	+1	3	1	/	
	- ครั้งละไม่เกิน 3 ชนิด	+1	+1	+1	3	1	/	
	1.2 ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ							
	- เวลาราชการ (08.30 - 16.30 น.)	+1	+1	+1	3	1	/	
	- หลังเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.)	+1	+1	0	2	.67	/	
	- วันหยุดราชการ (08.30 - 16.30 น.)	+1	+1	+1	3	1	/	
	1.3 วิธีการยืม / จองสื่อการสอน							
	- การยืมด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	/	
	- การยืมทางโทรศัพท์	+1	+1	+1	3	1	/	
	- การยืมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	3	1	/	
	1.4 กำหนดการยืม-คืน							
	- จำนวน 1 วัน	+1	+1	+1	3	1	/	
	- จำนวน 3 วัน	+1	+1	+1	3	1	/	
- จำนวน 7 วัน	+1	+1	+1	3	1	/		
2	ความต้องการด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา							
	2.1 กำหนดระยะเวลาการจัดหาสื่อการสอนใหม่เข้ามาให้บริการ							
	- ทุกเดือน	+1	+1	0	2	.67	/	
	- ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1	/	
	- ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1	/	
	2.2 จัดหาสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก							
	- จัดหาการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพนิ่ง	+1	+1	+1	3	1	/	
- จัดหาสื่อการสอนประเภทสื่อเสียง เช่น ซีดี ประกอบการสอน	+1	+1	+1	3	1	/		

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ว่าที่พ.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวกัญญา ร่มศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC = $\frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
	-จัดหาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โปรแกรมสื่อภาพเคลื่อนไหว คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อมัลติมีเดีย	+1	+1	+1	3	1	/	
2.3 จัดเตรียมสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวก								
	-ห้องสมุดสื่อ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ห้องสำหรับค้นคว้ารายบุคคล	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ห้องสำหรับวัสดุภาพเสียง	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ห้องสำหรับให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ห้องประชุม	+1	+1	+1	3	1	/	
2.4 จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ								
	-โคมไฟให้แสงสว่าง	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ปลั๊กไฟ	+1	+1	+1	3	1	/	
2.5 กำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกที่ชัดเจน								
	-คัดเลือกจากความต้องการของครูผู้สอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-คัดเลือกจากประโยชน์ใช้สอย	+1	+1	+1	3	1	/	
	-คัดเลือกจากประสิทธิภาพและคุณสมบัติของสื่อ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ศึกษาประเภทของสื่อที่ศูนย์สื่อการศึกษาอื่นๆแล้วนำมาพิจารณาประกอบ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ความสอดคล้องของสื่อกับหลักสูตรและรายวิชาที่สอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-คัดเลือกสื่อที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	/	
	-คัดเลือกสื่อโดยการสำรวจข้อมูลสื่อที่น่าสนใจ และมีคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-คัดเลือกจากคุณภาพของสื่อที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-คัดเลือกสื่อโดยพิจารณาจากราคาที่มีความเหมาะสมกับคุณภาพของสื่อ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การออกแบบสื่อมีความเหมาะสมกับการใช้งาน	+1	+1	+1	3	1	/	

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ว่าที่พ.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวกุลหยา รัมศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC = $\frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
	-ความปลอดภัยในการใช้งาน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-สามารถนำไปใช้ในที่ต่างๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัด	+1	+1	+1	3	1	/	
	2.6 กำหนดวิธีการจัดหาสื่อการสอน							
	-การจัดหาสื่อโดยบุคลากรของศูนย์ที่ผลิตขึ้นเอง	+1	+1	+1	3	1	/	
	-จัดซื้อจากบริษัทห้างร้านที่น่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การขอรับบริจาคจากหน่วยงานต่างๆ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-การแลกเปลี่ยนสื่อกับศูนย์สื่อการศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1	/	
3	ความต้องการด้านเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา							
	3.1 สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	/	
	3.2 สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับกลุ่มโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	/	
	3.3 สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับเขตพื้นที่	+1	+1	+1	3	1	/	
	3.4 สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในส่วนกลาง	+1	+1	+1	3	1	/	
4	ความต้องการด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน							
	4.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านสื่อการสอนสำหรับการเรียนการสอน							
	-ขาดความรู้และทักษะในการใช้สื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ขาดความมั่นใจในการใช้สื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-นักเรียนไม่สนใจเท่าที่ควร	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ใช้สื่อแล้วสอนไม่ทันหลักสูตรตามเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1	/	
	-หากิจกรรมที่นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการใช้สื่อได้ยาก	+1	+1	+1	3	1	/	

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ว่าที่พ.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวกุลลาภ ร่มศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC = $\frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
	-ขาดการประเมินผลผู้เรียนหลังการใช้สื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ขาดวิธีการประเมินผลการใช้สื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ครูขาดความสนใจในการใช้สื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	
4.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านการเลือกใช้สื่อการสอน								
	-เวลาที่สอนในแต่ละครั้งมีน้อยเกินไป	+1	+1	+1	3	1	/	
	-เสียเวลาในการเตรียมสื่อการสอนมาก	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ขาดสื่อการสอนที่ต้องการใช้	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ขาดบุคลากรที่ให้บริการหรืออำนวยความสะดวก	+1	+1	+1	3	1	/	
	-สื่อการสอนกระจายอยู่ที่ครูผู้สอนแต่ละท่านจึงไม่สามารถยืมใช้ได้	+1	+1	+1	3	1	/	
4.3 สภาพแวดล้อมในศูนย์สื่อการศึกษา								
	-พื้นที่และบริเวณห้องเรียนไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ห้องเรียนขาดแคลนวัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ห้องเรียนขาดครุภัณฑ์ต่างๆ ที่เอื้อต่อการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	/	
4.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและจัดหาสื่อการสอน								
	-ปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ปัญหาด้านบุคลากรขาดประสบการณ์ในการผลิตสื่อ	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ปัญหาการขาดงบประมาณในการพัฒนานวัตกรรม	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ปัญหาการขาดวัสดุ อุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1	/	
	-สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปยังไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อ เนื่องจากความยุ่งยากและไม่คล่องตัว	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ไม่สนใจข่าวสารหรือข้อมูลของสื่อการสอนใหม่ๆที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	3	1	/	
	-ไม่ทราบแหล่งจำหน่ายสื่อการสอน	+1	+1	+1	3	1	/	

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ว่าที่พ.ต.เทพฤทธิ์ สารฤทธิ์	นางสาวกุลทลาป ร่มศรี	ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ΣR	IOC = $\frac{\Sigma R}{N}$	ความคิดเห็น	
							ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
5	สถานที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา							
	5.1 จัดตั้งบริเวณเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2	+1	+1	+1	3	1	/	
	5.2 จัดตั้งในโรงเรียนประจำอำเภอ	+1	+1	0	2	.67	/	
	5.3 จัดตั้งในห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ	+1	+1	0	2	.67	/	
6	บุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา							
	6.1 บรรณารักษ์	+1	+1	+1	3	1	/	
	6.2 นักสื่อการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	/	
	6.3 นักวิชาการ	+1	+1	+1	3	1	/	
	6.4 ประชาสัมพันธ์	+1	+1	+1	3	1	/	

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1.1	11.8500	82.1204	.0021	.7816
A1.2	12.3000	82.0105	-.0148	.7858
A1.3	12.4500	77.7342	.4679	.7805
A1.4	12.8500	82.1342	.0000	.7819
B1.1	12.3000	81.0632	.0882	.7818
B1.2	11.8500	71.1352	.4571	.7817
B1.3	12.4000	81.2104	-.0159	.7848
B1.4	12.4500	80.8357	.5487	.7804
B1.5	12.8500	81.3514	.0578	.7846
B1.6	11.6500	51.6615	.8925	.7815
B1.7	12.3500	82.0633	.0893	.7833
C1.1	12.5000	82.0254	.3514	.7827
C1.2	11.6500	77.7158	.8284	.7863
C1.3	11.7000	82.0635	.3887	.7830
D1.1	11.6000	57.6861	.8647	.7825
D1.2	12.4500	82.1263	.1883	.7827
D1.3	11.8000	81.2343	.2541	.7834
E1.1	12.4500	55.6605	.7548	.7831
E1.2	12.3000	87.5842	.1885	.7833
E1.3	11.5500	80.3512	.8857	.7836
E1.4	12.7500	88.6607	.8976	.7833
F1.1	11.6000	80.8604	.8953	.7830
F1.2	12.3000	81.0638	.0875	.7829
F1.3	11.4500	80.1354	.8517	.7834

F1.4	12.5500	51.8657	.8512	.7833
F1.5	12.8000	81.1652	.7885	.7834
F1.6	11.7500	80.1475	.8749	.7829
G1.1	11.9000	81.1257	.8659	.7888
G1.2	12.3000	82.5824	.7882	.7829
G1.3	11.8500	81.3655	.7854	.7833
G1.4	11.6500	81.6658	.8889	.7837
H1.1	11.6500	80.8579	.7895	.7846
H1.2	12.4500	80.0655	.8865	.7845
H1.3	11.8500	81.3251	.7854	.7840
H1.4	11.7000	78.8852	.9835	.7838
I1.1	12.6500	80.8569	.7831	.7842
I1.2	12.3000	81.1633	.8838	.7833
I1.3	11.5500	82.2583	.8659	.7831
I1.4	11.8000	80.8798	.9875	.7834
J1.1	12.6500	81.8857	.7898	.7836
J1.2	12.7000	80.3215	.8659	.7835
J1.3	11.8500	81.3213	.8859	.7833
J1.4	11.6500	80.5684	.8865	.7840

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 43

Alpha = .8531

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเรื่องการวิจัย
เรื่องความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. ขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงความต้องการที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
3. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษาสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

นางสาวรัชณี ธนะบริหาร

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับ ความ
เป็นจริง

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุเท่าใด

- 21 - 30 ปี
 31 - 40 ปี
 41 - 50 ปี
 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 สูงกว่าปริญญาโท

4. สอนกลุ่มสาระ

- ภาษาไทย
 คณิตศาสตร์
 สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม
 ศิลปะ
 ภาษาต่างประเทศ
 วิทยาศาสตร์
 สุขศึกษา และพลศึกษา
 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

5. ขนาดโรงเรียน

- ขนาดเล็ก
- ขนาดกลาง
- ขนาดใหญ่
- ขนาดใหญ่พิเศษ

6. ระยะเวลาที่รับราชการ

- ต่ำกว่า 6 ปี
- 7 - 10 ปี
- 11 - 15 ปี
- 16 - 20 ปี
- 21 ปีขึ้นไป

7. ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

- ไม่เคยได้รับการศึกษา ฝึกอบรม สัมมนา หรือมีประสบการณ์ด้านนี้เลย
- สำเร็จการศึกษาด้านศูนย์สื่อการศึกษาโดยตรง
- เคยได้รับการฝึกอบรมและสัมมนา ด้านศูนย์สื่อการศึกษา
- ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราด้วยตนเองด้านศูนย์สื่อการศึกษา
- ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

8. ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

คำชี้แจง

ประเด็นคำถามต่อไปนี้นำให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ในช่องตรงกับความต้องการของท่านตามความเป็นจริงมากที่สุด

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งระดับความต้องการออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ประเด็นที่ 1 ความต้องการในการให้บริการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
1	ความต้องการด้านประเภทของสื่อการศึกษาที่ใช้ในศูนย์สื่อการศึกษา					
	1.1 สื่อสิ่งพิมพ์					
	1) หนังสือ					
	-ตำรา					
	-วารสาร					
	-นิตยสาร					
	-จุลสาร					
	-สารคดี					
	-การ์ตูน					
	-นิทาน					
	-งานวิจัย					
	-แบบเรียน					
	-คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน					
	-หนังสืออ้างอิง					
	1.2 สื่อโสตทัศน					
-แผ่นภูมิ						

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	-แผนสถิติ					
	-แผนที่					
	-หุ่นจำลอง					
	-ตัวอย่าง					
	-สื่อของจริง					
	1.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
	-บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน					
	-ชุดฝึกอบรมอิเล็กทรอนิกส์					
	-ชุดการเรียนอิเล็กทรอนิกส์					
	-หนังสืออิเล็กทรอนิกส์					
	-บทเรียน e-Learning					
	1.4 สื่อกิจกรรม					
	-ประสบการณ์ต่างๆ					
	-การสาธิต					
	-การแสดงบทบาทสมมติ					
	-การแสดงละคร					
	-การศึกษานอกสถานที่					
-การจัดนิทรรศการ						
2	ความต้องการด้านการให้บริการผลิตสื่อการสอนของศูนย์สื่อการศึกษา					
	2.1 การให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน					
	-การให้บริการผลิตสื่อการสอนแบบบางส่วน					
	-การให้บริการผลิตสื่อการสอนแบบครบวงจร					
	2.2 การให้บริการด้านการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์					
	-ผลิตแผ่นพับ					
	-ผลิตโปสเตอร์					
	-ผลิตเอกสารประกอบการสอน					
	2.3 การให้บริการด้านการผลิตสื่อภาพนิ่ง					
	-ภาพถ่าย					
	-ผลิตภาพวาด					
	-ผลิตภาพชุด					
	-แผนภาพ					
	2.4 การให้บริการด้านการผลิตซีดีเสียง					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	2.5 การให้บริการด้านการผลิตวีดิทัศน์					
	2.6 การให้บริการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
	-ผลิตสไลด์คอมพิวเตอร์					
	-ผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน					
	-ผลิตหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์					
	-ผลิตบทเรียนจาก E-Learning ผ่านเครือข่าย					
	2.7 การให้บริการผลิตชุดการสอน					
	-ชุดการสอนประกอบการบรรยาย					
	-ชุดการสอนรายบุคคล					
	-ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม					
3	ความต้องการด้านการให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการศึกษา					
	3.1 การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อการสอน					
	-เผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสื่อการสอนที่มีอยู่ในศูนย์สื่อการศึกษา					
	-เผยแพร่ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับรายชื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุและสื่อทัศนูปกรณ์ใหม่ที่มีอยู่ในศูนย์สื่อการศึกษา					
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปบัตรรายการเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ วัสดุและสื่อทัศนูปกรณ์					
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปวารสาร จุลสาร และสื่อทัศนูปกรณ์					
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูป ประกาศเสียงตามสาย และสื่อทัศนูปกรณ์					
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปโปสเตอร์และสื่อทัศนูปกรณ์					
	-เผยแพร่ข้อมูลในรูปแสดงนิทรรศการ					
	-เผยแพร่ข้อมูลโดยผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์					
	-แผ่นพับเผยแพร่ สิ่งพิมพ์ วัสดุและสื่อทัศนูปกรณ์					
	3.2 การฝึกอบรมการใช้สื่อการสอน					
	-จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่					
	-จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน					
	-จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับซ่อมบำรุงการเก็บรักษาสื่อ					
	-จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการประเมินสื่อการเรียนการสอน					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	3.3 การให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับการศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้รายบุคคล					
	-มีการจัดบริการชุดการสอนรายบุคคลที่สอดคล้องกับหลักสูตรและรายวิชาที่สอน					
	-มี Software ต่างๆที่ผู้เรียนสามารถเข้ามาใช้บริการ ได้แก่ บทเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ บทเรียน CAI					
	-มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถค้นหาข้อมูลผ่านเครือข่าย Internet หรือเชื่อมโยงกับเครือข่ายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
	-มีสถานที่สำหรับการศึกษารายบุคคล หรือกลุ่มย่อย โดยมี อุปกรณ์ที่ครบถ้วน เช่น หูฟัง ซีดีเสียง วีซีดี โทรทัศน์					
	-มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาการเรียน แนะนำและประเมินผลการเรียนรายบุคคล					
	-มีการจัดโปรแกรมการเรียน โดยเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้					
4	ความต้องการด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา					
	4.1 การให้บริการให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน					
	-การออกแบบสื่อการสอน					
	-การผลิตสื่อการสอน					
	-การใช้สื่อการสอน					
	-การบำรุงรักษาสื่อการสอน					
	-การวิจัยสื่อการสอน					
	-การเผยแพร่สื่อการสอนด้วยสื่อสิ่งพิมพ์					
	-การประเมินผลสื่อการสอน					
	4.2 รูปแบบของการให้คำแนะนำและปรึกษาของศูนย์สื่อการสอน					
	-การให้บริการแบบจุดเดียวครบวงจร					
	-การให้บริการ ณ สถานที่ทำงาน					
	-การให้บริการภายในศูนย์สื่อการสอน					
	-การให้บริการทางโทรศัพท์					
	4.3 ลักษณะของการให้คำแนะนำปรึกษา					
	-แบบเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้					
	-แบบแนะนำให้ไปดำเนินการเอง					
-แบบร่วมมือกันดำเนินการระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ขอรับบริการ						

ประเด็นที่ 2 ความต้องการในการจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของครูประถมศึกษา

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
1	ความต้องการด้านระเบียบการยืมสื่อการสอน					
	1.1 จำนวนสื่อที่ให้มี					
	- ครั้งละ 1 ชนิด					
	- ครั้งละไม่เกิน 2 ชนิด					
	- ครั้งละไม่เกิน 3 ชนิด					
	1.2 ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ					
	- เวลาราชการ (08.30 - 16.30 น.)					
	- หลังเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.)					
	- วันหยุดราชการ (08.30 - 16.30 น.)					
	1.3 วิธีการยืม / จองสื่อการสอน					
	- การยืมด้วยตนเอง					
	- การยืมทางโทรศัพท์					
	- การยืมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต					
	1.4 กำหนดการยืม-คืน					
- จำนวน 1 วัน						
- จำนวน 3 วัน						
- จำนวน 7 วัน						
2	ความต้องการด้านมาตรฐานการจัดการสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษา					
	2.1 กำหนดระยะเวลาการจัดการสื่อการสอนใหม่เข้ามาให้บริการ					
	- ทุกเดือน					
	- ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง					
	- ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง					
	2.2 จัดหาสื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก					
	- จัดหาการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพนิ่ง					
	- จัดหาสื่อการสอนประเภทสื่อเสียง เช่น ซีดี ประกอบการสอน					
	- จัดหาสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โปรแกรมสื่อ ภาพเคลื่อนไหว คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อมัลติมีเดีย					
	2.3 จัดเตรียมสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวก					
- ห้องสมุดสื่อ						
- ห้องสำหรับค้นคว้ารายบุคคล						

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	-ห้องสำหรับวัสดุภาพเสียง					
	-ห้องสำหรับให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์					
	-ห้องประชุม					
	2.4 จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ					
	-โคมไฟให้แสงสว่าง					
	-ปลั๊กไฟ					
	2.5 กำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกที่ชัดเจน					
	-คัดเลือกจากความต้องการของครูผู้สอน					
	-คัดเลือกจากประโยชน์ใช้สอย					
	-คัดเลือกจากประสิทธิภาพและคุณสมบัติของสื่อ					
	-ศึกษาประเภทของสื่อที่ศูนย์สื่อการศึกษาอื่นๆ แล้วนำมาพิจารณาประกอบ					
	-ความสอดคล้องของสื่อกับหลักสูตรและรายวิชาที่สอน					
	-คัดเลือกสื่อที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น					
	-คัดเลือกสื่อโดยการสำรวจข้อมูลสื่อที่น่าสนใจ และมีคุณภาพ					
	-คัดเลือกจากคุณภาพของสื่อที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ					
	-คัดเลือกสื่อโดยพิจารณาจากราคาที่มีความเหมาะสมกับคุณภาพของสื่อ					
	-การออกแบบสื่อมีความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	-ความปลอดภัยในการใช้งาน					
	-สื่อสามารถนำไปใช้ในที่ต่างๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัด					
	2.6 กำหนดวิธีการจัดหาสื่อการสอน					
	-การจัดหาสื่อโดยบุคลากรของศูนย์ที่ผลิตขึ้นเอง					
	-จัดซื้อจากบริษัทห้างร้านที่น่าเชื่อถือ					
	-การขอรับบริจาคจากหน่วยงานต่างๆ					
	-การแลกเปลี่ยนสื่อกับศูนย์สื่อการศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอื่นๆ					
3	ความต้องการด้านเครือข่ายศูนย์สื่อการศึกษา					
	3.1 สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับโรงเรียน					
	3.2 สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับกลุ่มโรงเรียน					
	3.3 สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในระดับเขตพื้นที่					
	3.4 สร้างเครือข่ายกับศูนย์สื่อการสอนในส่วนกลาง					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
4	ความต้องการด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน					
	4.1 ปัญหาและอุปสรรคด้านสื่อการสอนสำหรับการเรียนการสอน					
	-ขาดความรู้และทักษะในการใช้สื่อการสอน					
	-ขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อการสอน					
	-ขาดความมั่นใจในการใช้สื่อการสอน					
	-นักเรียนไม่สนใจเท่าที่ควร					
	-ใช้สื่อแล้วสอนไม่ทันหลักสูตรตามเวลาที่กำหนด					
	-หากิจกรรมที่นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการใช้สื่อได้ยาก					
	-ขาดการประเมินผลผู้เรียนหลังการใช้สื่อการสอน					
	-ขาดวิธีการประเมินผลการใช้สื่อการสอน					
	-ครูขาดความสนใจในการใช้สื่อการสอน					
	4.2 ปัญหาและอุปสรรคด้านการเลือกใช้สื่อการสอน					
	-เวลาที่สอนในแต่ละครั้งมีน้อยเกินไป					
	-เสียเวลาในการเตรียมสื่อการสอนมาก					
	-ขาดสื่อการสอนที่ต้องการใช้					
	-ขาดบุคลากรที่ให้บริการหรืออำนวยความสะดวก					
	-สื่อการสอนกระจายอยู่ที่ครูผู้สอนแต่ละท่านจึงไม่สามารถยืมใช้ได้					
	4.3 สภาพแวดล้อมในศูนย์สื่อการศึกษา					
	-พื้นที่และบริเวณห้องเรียนไม่เหมาะสม					
	-ห้องเรียนขาดแคลนวัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ					
	-ห้องเรียนขาดครุภัณฑ์ต่างๆ ที่เอื้อต่อการศึกษา					
	4.4 ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตและจัดหาสื่อการสอน					
	-ปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ					
	-ปัญหาด้านบุคลากรขาดประสบการณ์ในการผลิตสื่อ					
	-ปัญหาการขาดงบประมาณในการพัฒนานวัตกรรม					
	-ปัญหาการขาดวัสดุ อุปกรณ์					
	-สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปยังไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อ เนื่องจากความยุ่งยากและไม่คล่องตัว					
-ไม่สนใจข่าวสารหรือข้อมูลของสื่อการสอนใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น						
-ไม่ทราบแหล่งจำหน่ายสื่อการสอน						

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
5	สถานที่ที่ต้องการให้จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา					
	5.1 จัดตั้งบริเวณเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2					
	5.2 จัดตั้งในโรงเรียนประจำอำเภอ					
	5.3 จัดตั้งในห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ					
6	บุคลากรที่ต้องการประจำศูนย์สื่อการศึกษา					
	6.1 บรรณารักษ์					
	6.2 นักสื่อการศึกษา					
	6.3 นักวิชาการ					
	6.4 ประชาสัมพันธ์					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครู
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

นางสาวรัชณี ธนะบริหาร

นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวรัชณี ณะบริหาร
วัน เดือน ปีเกิด	22 สิงหาคม 2525
สถานที่เกิด	อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พ.ศ. 2548
สถานที่ทำงาน	-
ตำแหน่ง	-

